

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szörös petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitlitter sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, november 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Technikai obstrukció.**
- A képviselőház titése.**
- Egyről-másról.** Irta: Lux Terka.
- Baromfiállítás Aradon.**
- A nevelőnő hamis váltója.**
- Kalandos tolvaj.**
- Az árvaház ügyel.**
- Pincér, mint főispán.**
- A plágium vádja.**
- Tisza és az obstrukció.**
- Beszélgetés Alice hercegnővel.**
- Főhercegi vadászatok Kisjenőn.**
- Tárcsa: A hétről.** Irta: Forgács. — Esti komédia. Irta: Bányai Marcel.
- Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodái.** Irta: Lagerlöf Zelma.

Technikai obstrukció.

Arad, november 28

A mai napon bevonult a képviselőházba az obstrukció legvadabb formája: a technikai obstrukció, mely képtelennél képtelenebb jeleneteket támaszt. Most már nem is a párhuzamos ülések ellen dühöngenek, mint inkább a Tisza István és a Perczel Dezső fejét követelik, még pedig olyan szennyes hangú beszédek közt, hogy az, aki a mai országgyűlési tudósítást elolvassa, kénytelen minduntalan így kiáltani fel: Nesze neked parlamenti tisztesség!

Immár nem lepne meg, ha az országos közegészségügyi tanács azt a javaslatot terjesztené a képviselőház elnökségéhez, hogy a parlament tanácskozási termét párnáztassa ki. Mert, a mi az ország házában történik, ahhoz képest az angyal földi állami ház dühöngő cellái nesztelen, békés buen retiroi a csöndesen, magabamélyedten szemlélődő filozofiának. És ama cellák lakóinak tébolyba csavarodott gondolkozásában több a logika, mint az obstruktorok taktikájában az áldatlan harc kezdetétől fogva összesen és külön-külön véve.

A flagellantizmus, vagy a téboly középkori ördögös táncának járványa jut eszünkbe, látva ezt az észbontó orgiát, a melyre még a pathologia világitásában sem található magyarzó szót és a mely nemcsak megfélemlít, de a mely részvét helyett csak a megotránkozás, az undor szavát válthatja ki abból, a ki látja, hallja.

Mert lássuk csak. A flagellánsokat az önmaguk gyöttrésére, a perverzítésre hajló rajongás szinte elemi erővel kényszerítette. Az ő kegyetlen fanatizmusukat emberileg le nem győzhető, nem kormányozható felsőbb hatalom sarkantyuzta; a vitustánc őrdögöit a megbomlott idegzet hajtotta végig a világ országutjain. S a fá-

tum szeges korbácsa alatt üvöltők úgy hatottak a rémületbe fagyó nagy tömegre, mint maga a végzet. Azok az őrdögő csapatok csak egy percig hagyták meg a józan szemlélőket a döbbenet merevségében, a másik percben már izzottak, lobbogott a vérük, a harmadikban megtelt idegzetük a téboly villamos feszültségével s belevetették magukat az ördögösök forogtagába. Csattogott a szeges szij a cafrangban lógó véres testeken és járták rogyásig a haláltáncot, a kik azimént még döbbenettel, borzalommal, szánakozással nézték a Belzebub kánkánjának kolonjait.

Szóval, magukkal ragadták a nagy tömegeket, mert az ő tébolyuk emberi volt a maga infernalis borzalmasságában is és — igaz. De kit ragadnak magukkal ezek a műflagellánsok, a kik a nemzet testét vágják imitált őrdögösükben elevenig, kincseket, az egész magyarság kincseit pocskolva el a kiserkedő vérről és gyógyithatatlan sebeket okoznak? Kiket ragadnak magukkal ezek a műflagellánsok, a kik „es ist erreicht“ bajuszkötővel laposra cikornyázott bajusszal, lepomádezott frizurával jönnek be a Házba? A folyosókon tréfálnak, léhaskodnak, aprócseprő ügyeket intéznek el a polgárember józanságával; azután, hogy az elnöki csengő

A hétről.

Tea-dalok

a holnapi five o' clock-ra.

I.

Én szeretem a five o' clockot
Az őszi és a téli át,
Ülni, és nem szólni egy kukkot,
Csak inni, inni a teát.
A pont öt órát alig várom,
Míg a tea a szamováron
A gőzzel enyelegve, zúg,
És beköszönt a five o' clock.

Ittam a teát éjjelente,
Sőt nem egyszer hajnal felé,
Mikor a kasszanó, a szende,
A citromot szelé belé.
A zsúron első teritékűl,
Eladó lánnyal és anélkül;
De íze annak igazán
A five o' clock-on van csupán.

Vagy rajongói azért vannak,
S tán azért kedves csak nekem,
Mivel a nevezete annak
Oly „előkelőn idegen?“

A teát, máskor, délutánon
Én absolute nem kívánom,
De elfog már a vágy heve,
Mihelyt five o' clock a neve.

II.

Apponyi Albert s tábora kimondta,
Hogy ezután nem vesznek részt naponta —
Hol lelkükkel ol: kevés a rokon:
A szabadelvű five o' clock okon.

Hogy megszokják, arra hiába vártak,
Nekik nem ízlik teája a pártnak.
A kifogásuk annyi, hogy mesés,
Hol sok a rum, hol, a cukor kevés

Civódtak, míg csak eltörött a csésze,
S a teában nincs egyiknek se része;
S kárpótásul eljárnak nemsokára
Rendjén — az obstrukciós vacsorára.

III.

Pikáns a hír, amit a kábel
Ország világra visz,
Hogy megszokott, akár a nénje,
A hercegnő: Alisz.

A kit hiába ostromolt sok
Civil, katonatiszt,

Meghódította „egy a népből“
A hercegnőt, Aliszt.

És szerfölött kíváncsi rája
Sok donna, lédi, missz:
A ballépést mi okra tette?
És így felel Alisz:

„Az ettiktől, a teától
Megcsömörlött szívem,
Kíváncsi voltam arra szörnyen:
A kocsis bor milyen.“

IV.

Kit az ellenzék majd izekre szed szét,
Tisza a szélbálnak keresi kedvét;
Hogy tovább zengjen, ki ajkát kinyitja,
A Ház üléseit meghosszabbítja.

És e mellé, meghatva annyi szótól,
A társadalmi szokásoknak hódol;
S naponta — illik ez a parlamenthez, —
Az ellenzéknek five o' clockot rendez.

S öttől kilencig, áimosan, unottan,
Tea helyett a beszéd folyik ottan.
S beléapritnak abcugot, abcugra,
A t. Háznak ilyen a five o' clockja.

Forgács.

AZ ARADI KÖZLÖNY

rendkívül diszes és értékes 1904. évi
NAGY KÉPES NAPTÁRÁT
karácsonykor minden előfizető megkapja

INGYEN!

Száznál több illusztráció. Aradmegye s a szomszéd megyék teljes és hiteles címtára.

megszólal, besasioznak a terem bal kuckójába és a Szentiványéjszaka Gyalu mesterének oroszlánsörényét öltve fel, mint holmi üvöltő automaták, hozzálátnak a rettentő koncerthez, hogy a jámbor szemlélő azt hihetné, hogy fractus illabatur orbis és hogy e bus, dühös hazafiak az elkeseredés szörnyű saskörmeit hordják simára vasalt plazstronjaik alatt. Ez a rugóra kicsattanó felháborodás és az elnök-adta szünetekkel pontosan kvadráló, átmenet, nélkül való lecsillapodások s végül az ülés berekesztésekor újra az apró és ócska anekdotázás, közgazdasági, vagy fiskálisi „ténykedés” hamuja alá takart Emmerling-féle vezuvoskodás mulatságos lenne, ha nem volna annyira frivol.

A színésznek jár csak taps az alakoskodásért, a politikusnak fütty. Hátha még ily torz, ily végzetesen nagy entréével járó a politikai komédia. És ha legalább tetszene a közönségnek ez az ő bőrre menő hecc. De ki tapsolja meg őket, kinek tetszik az ő lelkiismeretlen, végzetes mókájuk? A magyar nemzetnek? De-hogy! A magyar nemzet békét, munkás békét akar, torkig van az obstrukcióval, a mely délibábokat fest elébe, míg lehetetlen harcával az ősi földet sikkasztja ki a koldusbotra jutó nép lába alól.

Vagy nem ezt teszi-e, a mikor megbénítva az államgépezetet, megakasztva mindama akciót, a melyből a népre, a közre haszon származnék, a boldogulás életgyökereit szabdálja el könnyelmű kézzel az ő beszámíthatatlanságával? Vagy nem fordultak el a pojáca-hadtól maguk a közjogi ellenzék vezéremberei? Nem egymás után itélték-e el az obstrukciót ama pártnak legjobbjai, a kik pedig a politika palesztráján ellenfelekként állnak szemben az ország legalis többségével s más eszközökkel küzdenek a nemzet boldogságáért, mint a liberális tábor; de egyazon célért küzdenek a maguk becsületese hite szerint. És azért hagyták ott, azért itélik el az obstrukciót, mert az nem lehet érdeke a nemzetnek, hogy ebben az áldatlan szélmalomharcban vérezzen el.

Ma aztán a oinizmus tetőpontját érte el a képviselőházi scénák során. *Polónyi Géza* parlamenti csinje, melylyel a házszabályokhoz való hozzászólás címén csempészte be az egyesült ellenzéknek ugynevezett „bizalmi nyilatkozatát”, *Perczel Dezső* fejének követelése, a technikai obstrukció gyerekes eszközeivel keresztülvitt folytonos szavazás stb. stb., — mindez az internális koncertben olyan komédia, melyet még *Karászószentgyörgyön* is kifütyülne a nép, mert ez már több a ripacskodásnál, ennek a komédiának penetráns szaga van. A zsiráf lehet ily komikus, mikor az oroszlanra azt mondja.

— Jaj de foltos vagy!

Zsiráf urak, önök még belekerülnek valami politikai Aesopus meséibe.

Es az őrjöngő kavarodás közepette, mint a meggyőződés ércszobra állott Magyarország miniszterelnöke. Szava az elromlott viharágyuk üres dörgése közt oly kérérlhetetlen következással zuhogott alá az obstruktorok konkolytábláira, mint a jégeső és letarolta a burjánt.

Es a konkolyhintők munkájának tönkresilányításán nem változtat a leghangosabb szópuffancs sem. A nemzet lát, itél s várja, mikor mozdul meg ez az érckar, hogy szélnek szórja az értéktelen polyvát; szélnek szórja ugy, hogy csak a tiszta mag kerüljön bele újra az alkotmányosság termő televényébe. S ezt tudja a polyva és ezért ragaszkodik a bojtortján makaességával ahhoz, hogy — a szárán maradjon. De nincsen kétség benne: meddő ez a harc, ez a csimpaszkodás. A szél elsodorja a léha módon könnyű polyvát, az igazság tüzre veti a kalász üszkét, s csak a tiszta mag marad meg, a mely maga az élet. (p.)

TÁVIRATOK

A császár orvosa.

Berlin, november 28. A berlini gépészeti társaság *Schmidt* Mór tanár titkos tanácsost egyhangulag disztagiává választotta. Ez alkalom-

mal *Franke* elnök kijelentette, hogy e megválasztással az egyesület szives köszönetét tanúsítja azért, mert a császárt szerencsés műtéttel meggyógyította.

Oroszország és Japán.

Tokio, november 28. A helyzet változatlan. A hírlapok felszólítják a kormányt, hogy sürgősen kérjen választ Oroszországtól a japán indítványokra. Ugy látszik, mindinkább nehezebbé válik a hadsereg és a flotta türelmetlenségének fékentartása. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy Oroszország válasza a parlament december 5-én bekövetkező összehívása előtt fog megérkezni.

Országgyűlés.

A vég nélküli botrányok.

(Kirohanás *Perczel Dezső* ellen.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 28.

A magyar képviselőházban ma már valószággal az anarchia dühöng. Az obstrukciós ellenzék dühtől tajtékozva, vérbeborult szemekkel áll az elnöki pulpitus előtt s igénybe véve a ma életbe léptetett *technikai obstrukció* minden eszközét, toporzékol, verdesi a padot és füt, fát, tücsköt, bogarat kiáltoz *Perczel Dezső* és a miniszterelnök fejére, a kiknek erélye a baloldalt valószággal megvadította.

Ma nem volt ugyan párhuzamos ülés, de azért este 8-ig együtt ült a Ház és az ellenzék forradalmi jelenetekben bővelkedő erőszakosságot fejtett ki amiatt, hogy *Tisza Istvánt* és *Perczel Dezsőt* a felszólalásban megakadályozza. Ez azonban nem sikerült. Ha nagy küzdelmek árán is, de mindkettő szóhoz jutott és elmondotta a maga kemény szavait az obstrukciók viselkedése felől.

Polónyi Géza ismét parlamenti csinnyel próbálkozott meg. A házszabályokhoz való szó-lás címén kierőszakolta magának a beszéd jogát s e beszédbe becsempészett egy, az ellenzék tagjai által aláírt nyilatkozatot, melyben azt követelik, hogy *Perczel Dezső távozzék a házelnöki székből*, mert addig a parlamentben sem rend, sem érdemleges vita nem lesz.

Tisza István is, *Perczel* is megfelelt *Polónyinak*. Uriási zaj, lárma, falrengető kiáltozás közt történt mindez s nyomában annyi rend-

Esti komédia.

Írta: *Bányai Marcel*.

A hetedik cigaretta után a férfi ingerülten kelt fel a székéről. Megnézte az óráját, aztán keresztül ment az ebédlőn, be a hálószobába, amelyet rózsaszínű ernyőn keresztül egy kis állólámpa szőrt leli szép, színes világossággal. Még egyszer megnézte, hány óra, aztán kinyitotta a hálószoba ablakát. Alkonyat felé járt, a sziget már egészen ibolyaszínű volt köröskörül és a levegő tele a páfrány, meg a rezeda összekeveredett illatával. Kihajolt az ablakon, végignézett a rekettysbokroktól szegélyezett, kavicsos uton, hogy nem-e jön már rajta kocsi.

Nézett egy darabig, aztán egy nyolcadik cigarettára is rá akart gyújtani, folyton nézve maga előtt a hosszú, sárga utat. Már égett kezében a gyújtó, mikor a kanyarulatnál valami piros pont tűnt elébe. Hirtelen elfújta a gyufát és figyelmesen nézte, mint szélesedik ki az a kicsiny pont egy nagy piros napernyővé...

Nyugodtnak akart látszani, de egy kis láza volt és érezte a vérét a halántékán verni. Ossz szeszoritott ajakkal ült le az ablak mellé, de nem bírt az idegeivel. Behunyta a szemhéjait és kis piros karikákat látott forogni abban a sötétségben, ami a szeme előtt most keletkezett.

Minden idege lázongott, nem tudta mit csináljon, visszament az ebédlőbe, gépiesen igazított valamit a nagy fehér abroszal letakart asztalon. Kezébe vette az egyik kést, megtapogatta a szélét, aztán visszatette a kanál mellé.

Nem bírt nyugodtan maradni. Hogy valamivel agyonüsse az időt, azt az irtózatossan hosszúnak tetsző időt, míg az asszony az ajtóhoz ér, kivette az egyik boros palackot a hűtő vederből, vizsgálgatta, mintha megakarná nézni, vajjon tőle van-e borral. A csukloján hevesen lüktettek az erek, hát beledugta mindakét kezét a vederbe, a jégdarabok közé.

A jég leszankint lecsillapította a lázát. Nyugodt lett egészen, úgy hogy mikor csemetesre kinyitotta az asszonynak az ajtót, már az író kerekedett benne fölül, a hideg megfigyelő, aki, amint az asszony keresztül ment az előszobán, már megállapította, hogy sötétzöld posztóruhája tulajdonképpen nehéz tél, min ha ez szebb lenne, mint minden könnyű ruhája, amiből azt következtette, hogy ezt a nehéz ruhát csak azért vette fel, mert ebben a legcsinosabb.

— Tehát tetszeni akar, tehát szeret — ez volt az első gondolata. És milyen szegény lehet — ez volt a második. Felünn neki, hogy az asszony gyalog jött, azután eszébe jutott, hogy ebben nincs semmi különös, hisz egy szegény posztisznak a felesége.

Azután, mikor az asszony bejött az ebédlőbe, székkel kínálta meg. Ültek. Az asszony nem tett semmi megjegyzést a torított asztalról. Mindaketten valami mondaton gondolkodtak, amivel a beszélgetést megkezdhetnék. Az asszony találta meg előbb a kezdést. Nem akart a férfi szemébe nézni, hát a cipőjét kezdte vizsgálgatni.

— Megkaptam a levelet, azt írta, hogyha nem jövök el, megmondja a férjemnek, hogy

még leánykoromban, magának voltam szeretője. Tudom, ezt bebizonyíthatja. Annál is inkább, mert akkor még elég bolond voltam, írni magának egy levelet...

A férfi kivett valami papirost a zsebéből.

— Tudja mi van belé írva?

Az asszony piros lett, a szemei egy pillanatra megcsillogtak, aztán behunyta őket és tompa hangon mondta:

— Azt hiszi elfelejtettem? Betéve tudom.

Az van ott leírva... Várjon... Bármilyen történet is, akárki legyen is a férjem, amikor akarod, bármely pillanatban ismét a szeretőd leszek... Ez van beírva...

Felnyitotta a szemét és a férfinek úgy tetszett, mintha most már nagyobb, fényesebb lenne ez a két sötétzöld szem. Kissé lesimitotta szőke szakállát, aztán felkelt s odadült az asszony székének a hátához, mosolyogva beszélt:

— Milyen jól tudja... mennyit gondolkozhatott rajta, hogy tizennégy év óta sem felejtette el...

És lehajolt az asszony fejéhez, mintha megakarná harapni. Az asszony lesiklott a szőnyegre.

— Hagyjon el kérem... menjen messzire... Addig nem beszélek egy szót se, míg vissza nem ül a helyére...

A férfi utána hajolt, úgy, hogy a szakálla hozzáért az asszony hajához.

— Ne féljen... Nem akarom bántani... Csak jellemezni akarom egy pár szóval azokat az éveket, amiket maga nélkül töltöttem. Tizennégy év...

reutasítás történt, hogy rendes körülmények közt egy egész hónapra is elég volna.

Denikve, a technikai obstrukció bevonult. Szomorúan konstatáljuk ezt s aggódva várjuk, mi fog belőle kihámozódni.

A képviselőház ülése november 28-án.

— Kezdeté d. e. fél 11 órakor. —

Jakabffy Imre alelnök nyitja meg az ülést féltizenegy óra után.

Szöts Pál felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

(Kötekedés a jegyzőkönyvvel.)

Lovászy Márton az első felszólaló: Az itt felolvasott jegyzőkönyv — ugymond — a szabálytalanságok egész halmazát tartalmazza. Sajnálattal vagyunk kénytelenek kijelenteni, hogy az elnöki erőszakosságok után bennünk az elnök iránt a bizalomnak, a ragaszkodásnak, sőt a tiszteletnek utolsó szikrája is kihuny.

Azt fejtegeti azután, hogy a jegyzőkönyvhöz csak az szólhat, akinek ellene kifogása van. Tegnapi mégis két olyan szónok is szólott a jegyzőkönyvhöz, akinek nem is volt kifogása ellene. Ezeket kéri semmisnek tekinteni. Ezenkívül az is bent van a jegyzőkönyvben, hogy a Ház Podmaniczky indítványát elfogadta. Ha ez meg is történt, szóló és pártja ezt helyesnek, jogosnak el nem ismeri és tiltakozni fog ellene mindvégig.

Pap Zoltán: Színtén kifogásolja a jegyzőkönyvet abból a szempontból, hogy Gáll beszédének mára való halasztását nem engedték meg, mert az elnök Gállnak ezt a jogát egy oldaluan törvénytelenül megtagadta. Indítványozza, hogy ezt a passzust töröljék a jegyzőkönyvből.

Miklós Ödön: Szerinte a jegyzőkönyvet csak egy szempontból szabad nézni, vajjon a tényeket hiven regisztrálja-e? Ily szempontból a most felolvasott jegyzőkönyv teljesen megfelelő. Nem kell hogy az összes felszólalók neve bent legyen a jegyzőkönyvben, csak azoké sőt bent lenni, akik valami indítványt tesznek. Elfogadásra ajánlja a jegyzőkönyvet.

Okolicsányi László: A jegyzőkönyvi hitelesítésnek célja az, hogy a történetek korrektségét is felülvizsgálják, hogy szabálytalanságok a hitelesítés előtt korrigálhatók legyenek. Kifogásolja ezután a Lengyel Zoltán tegnapi megrendszabályozását. Birálja az elnök eljárását. (Zaj a jobb és baloldalon.) Lengyel Zoltán csak történelmi kritikát gyakorolt. Házasbályaellenes az is, hogy nem hallgatták meg előbb Lengyel mentségét. Ennek az egész incidensnek tehát nincs helye a jegyzőkönyvben.

Tisza István gróf miniszterelnök: Nehány megjegyzést kénytelen tenni. Oseit aposztrofálták itt. Azt mindenki tudja, hogy nagyatyja a negyvenes években szerepelt, s az akkori időben való politikai szereplésből nem lehet az utódra következtetéseket levonni. A bekövetkezett eseményekben neki része nem volt. A szabadságharcban ott volt aztan az apja és annak bátyja, ki sebekkel borítva maradt a csatatéren. (Eljenzés jobbról.)

(Technikai obstrukció.)

Jakabffy Imre elnök összegezi a felszólalásokat s fél akarja tenni a kérdést.

Ugron Gábor szót kér.

Kiáltások (jobbról): Előbb az elnök beszél! Ugron Gábor: Eppen a kérdésekhez akarok felszólalni. (Nagy zaj jobbról és balról.)

Jakabffy elnök: Ehez joga van szólni.

— Eljen az elnök! Ez az elnök! — kiáltja a baloldal.

Ugron ezután felszólal és kéri jegyzőkönyvhöz beadott indítványok egyenként való szavazásra bocsátását.

Jakabffy elnök: Minthogy a kívánság jogos, eleget tesz neki. Felteszi a Lovászy első indítványára a kérdést.

Kubik Béla áll fel ekkor és hivatkozva a házszabályokra, husz aláírással ellátott ívet mutat be, melyen a szavazás előtt öt perc szünetet kérnek.

Elnök ezt kénytelen elrendelni. Előbb azonban felolvasatja a husz aláíró, hogy jelen vannak-e.

Endrey jegyző oly lassan olvassa a neveket, hogy ebbe is beletelik öt perc. Az aláírók közt van Kossuth Ferenc is, a kit lelkesen és hosszan éljenez ezért az ellenzék, annak jelét látva ebben, hogy most már ő is a harcolókhöz szegődött. Csak ezután következik az öt perc szünet. Egy má odperccel se tart tovább. A szünet alatt az ellenzék a legkalandosabb terveket szövö odakünn. A csengettyű szóra besiet mindenki.

(Játék — szavazással.)

Elnök elrendeli a szavazást.

— A kik nem fogadják el a Lovászy indítványát, álljanak fel!

A jobboldal feláll.

— Ellenpróbát kérünk! — kiáltják balról.

Elnök ezt elrendeli.

— Tessék meg zámláztatni a képviselőket! — kiáltják most ismét balról.

Elnök ezt is kénytelen elrendelni. Ujabb öt perc telik ebbe. Szöts és Endrey jegyzők számlálják a képviselőket. Endrey-rekordot ér el a lassúságban.

Lengyel Zoltán a házszabályokhoz kér szót.

Jakabffy elnök: Előbb a szavazással kell végezni. Kihirdeti az eredményt. 115-en sza-

vaztak a Lovászy indítványa ellen és 48-an mellette.

Lengyel Zoltán a házszabályokhoz kér szót. Jakabffy elnök: Szavazás közben vagyunk, nem lehet. (Helyeslés jobbról.)

Lengyel Zoltán: Igenis van jogom szólni, mert egy szavazás már véget ért s egy új szavazás egy új dolog.

Khuen Héderváry gróf: Nincs joga szólni. Kiáltások balról: Menjén Horvátországba. (Zaj.)

Lengyel Zoltán hos zasan magyarázza, hogy mért szabad szólania, még hosszabban fejtegeti a mit akar: kicsinyes részletintezkedéseket a szavazás mikéntjére. A jegyzők ne rekeszenkint, hanem fejenkint számlálják a képviselőket. Csak azokat vegyék szavazóknak, a kik állnak és az utóbb bejöttöket ne számlálják hozzá.

Következik most a Lovászy második indítványa fölött a szavazás. Az előbbi processzus ismétlődik.

Kubik ismét husz aláírással öt perc szünetet kér. Hogy több idő teljék, a teremőrt hívják előbb, hogy vigye az ívet az elnökhöz. Követelik az aláírók neveinek felolvasását.

Elnök most már nem Endreyvel olvastatja fel a neveket, hanem Szöts jegyzővel. Mikor aztán Szöts egyik-másik nevet nehezen tudja kibetűzni, az ellenzék nevetve kiált:

— Ne huzza az időt!

Sőt Pap Zoltánban van annyi merész humor, hogy a házszabályokhoz szót kérve felpanaszolja, hogy a jegyző nagyon lassan olvassa a neveket. Erre már kacagni sem tudnak a jobboldalon, mert ez több, mint nevetéses.

(Szünet és szavazás.)

Denikve következik ismét öt perc szünet. Szünet után elrendeli az elnök a szavazást.

Benedek János a házszabályokhoz kér szót. Mielőtt az elnök a szavazást elrendelné, előbb a felfüggesztett ülést újból meg kell nyitni. Ezt az elnök nem tette. (Nagy láрма és derűlttség.)

Jakabffy elnök: Elnézést kér az elvétésért. Megnyitja az ülést és elrendeli a szavazást Lovászy második indítványára. (A jobboldal feláll.)

— Ellenpróbát kérünk! — kiáltják balról. (Megtörténik.)

— Meg kell számláztatni a képviselőket! — kiáltják ismét balról.

Jakabffy elnök: Én a többséget kétségtelennek látom.

— Jogunk van követelni és követeljük! — zugja az ellenzék.

Elnök kénytelen elrendelni a megszámlálást, a mit Dedovics és Endrey jegyzők nagy

— Tizenöt . . .

— Legyen tizenöt . . . Elvégre nevetséges volna, ha azt állitanám, hogy ezen tizenöt év alatt, folyton csak magára gondoltam . . .

— Nem is hinném el — mondotta az asszony közömbösen és félrefordította a fejét, úgy, hogy csak a fele látezott az arcának, a finom arcát, a fekete hajtól bekerített fül és az egyik sötétzöld szem, amely erősen lebámult a szőnyegre. Így oldalról nézve néhány ráncsal a szeme mögött, öregebbnek látszott, a különben nagyon szép arc.

— Nem mondom, hogy e tizenöt év alatt mindig magára gondoltam, — mondta a másik — de voltak éjszakáim, mikor egészen világosan láttam a maga arcát. Küzdöttem magammal és lemondtam magáról, pedig vágytam magára. Sokszor gondoltam el, ha most itt lenne mellettem . . . De nem használtam fel ezt a levelet, kiméleltből . . .

— Es lovagiasságból — mondta az asszony.

— Lovagiasság? Azt nem ismerem. Egy kényszerzubbony, amit ráhuznak a férfire, hogy ne bírjon mozogni, cselekedni. Más oka volt ennek. Egyszerűen haboztam. Igen haboztam. Mindig ez volt a bajom . . . Akkor is, tizenöt év előtt, mikor maga férjhez ment. Jól emlékszem mindenre . . . Amikor én magukhoz jöttem, maga már szeretett valakit, azt a posta tisztet, aki most a maga ferje. Tudtam, hogy szereti . . .

Sietve, libegve beszélt. A vége felé már kiszáradt a torka, alig tudott beszélni. Az este

már egészen befeketítette a szobát. Minden homályos volt, csak a hűtőveder csillogott elő fehéren a sötétből. Száraz volt a szája, odament a vederhez megkereste az egyik palackot és bort töltött magának egy pohárba. Aztán leült valami székre és megint beszélni akart.

— Tudtam, hogy nagyon szereti azt a másikat, tudtam, hogy nincs kilátásom szerelemre és a küzdelemnek ez a reménytelensége izgatótt, serkentett. És azután . . .

— És azután a szeretője lettem . . . Magam sem tudom hogyan. Akkor sem tudtam magamnak megmagyarázni . . . Maga meghódított testetől, lelkestől . . . Urrá lett minden érzékem fölött. És ha másnak lettem a felesége, ez csak azért történt, mert maga habozott az anyám meg jobban szerette azt a másikat.

— A biztos keresetű postást, mint engem a bizonytalan jövőjű, kezdő író . . . És maga gyenge volt . . .

Ehallgattak. A férfi tapogatózva ment keresztül a szobán, nem igen ütődött semmibe, csak néhány butor volt ott, egész nyárias berendezés. Csak a szőnyeg volt téli. Mikor átment, ez felfogta a léptei nesztét. Nemsokára megjelent a nyitva hagyott ajtó résén egy keskeny vörös sáv. Az asszony utána ment a férfinek és beszélni kezdett.

— Tudom, hogy nem szeret, akármit mond is . . . Nem szeret, ne tiltakozzék, bárha ez úgy állik.

— Pedig sokszor eszembe jutott egy tizenöt év előtti édes kis leányarc. A magáé.

— Eszébe jutott az arcom? Elhiszem. De

vallja be, hogy csak akkor gondolt arra, hogy idehív, mikor a levelem mult héten, évek után ismét a kezébe került . . . Véletlenségből . . . Amikor idehívott, nem akart kiaknázatlanul hagyni egy érdekesnek kinálkozó délutánt . . .

A férfi meglepetten hajtotta előre a fejét.

— Lehet, hogy így volt. De nem ez a fő. Az a lényeges, hogy mit érzek most, ebben a pillanatban . . . Látta, ebben a pillanatban egészen világosan érzem, hogy szeretem magát, érzem, hogy . . .

Az asszony hevesen ugrott fel.

— Nem érzi. Vagy hogy érzi is . . . Lehet, hogy érzi, de akkor az idegeli komédiának magával . . . Ne higgyen nekik . . . Ilyenkor este, rózsaszínű lámpa mellett könnyen megy az ilyesmi . . . Ez a mesterséges, hamis világítás, mesterséges hamis érzéseket produkál. Ilyenkor azok, a kik közömbösek, olyan szépen tudnak hazudni, akik pedig szeretnek, elfojtják. A maga szerelme is amolyan esti komédia . . .

Az asszony folyton járkált, megállott a férfi előtt. Az arca égett.

— Maga nem szeret engem. Ki vagyok én? Egy szegény postatisztnak, a felesége . . . Én pedig éppen úgy hazudhatnám azt, hogy szeretem magát. Mondhatnám, hogy ez sokkal valószínűbben hangzana, mint a maga valósága. Mondhatnám, hogy míg én belécsülyedtem a köznapiságba, maga időközben híres ember lett . . . Maga engem sohasem látott, én magát mindig . . . Mondhatnám, hogy folyvást arra gondoltam, hogy milyen egészen más, szebb

zajban végeznek. Végre Jakabffy elnök jelenti, hogy 114-en szavaztak az indítvány ellen és 86-an mellette.

Várady Károly szól ezuttal a házszabályokhoz. Ujabb tíz percet beszél az időből. Csak ezután következhetik a harmadik szavazás, a mely Pap Zoltán indítványára vonatkozik.

Kubik ismét kér öt perc szünetet, a husz nevet megint felolvassák s az öt perc szünet pontosan lepereg.

Most már körülbelül meg lehet állapítani, hogy minden szavazás csaknem félórát vesz igénybe, vagyis öt szavazás: narmadfél órát.

Szünet után megint felállással szavaznak, balról ellenpróbát kérnek, majd megszámláltatják a képviselőket, úgy, mint már két ízben. Persze ez nem történik csendben.

Elnök kihirdeti az előbbi szavazás eredményét. Százán voltak az indítvány ellen, harmincan mellette.

Következik a negyedik szavazás. Okolicsányi László indítványáról van szó.

Kubik föláll s mert zaj van, ötször is megismétli annak a paragrafusnak a felolvasását, melynek alapján öt perc szünetet kérnek, míg végre hatodszor csöndben hallgatják meg. Ebbe is beletelt egy kis idő.

A névsor felolvasásánál Endrey egy nevet így olvas:

— Olvashatatlan aláírás!

Huszan is kiáltanak fel erre a baloldaltól:

— Itt vagyok!

Igy mulatoznak az obstrukcionistaik.

Öt perc után ismét fölállással történik a szavazás, majd ellenpróba, végül megolvastatás a szavazóknak.

(A bizalmatlansági nyilatkozat.)

Nessi Pál arra kérte a Házat, egyben indítványozta, hogy térjenek át az interpellációkra. A többség ezt az indítványt leszavazta.

Elnök jelenti, hogy Babó Mihály és Kossuth Ferenc napirend előtt kértek szót, de Kossuth elutazott.

Polónyi Géza állott most fel szólásra. A házszabályokhoz kért szót. Szomoru kötelességet kell teljesíteni — mondja farizeuskodó arccal. Benyújt 68 aláírással ellátott nyilatkozatot, melynek aláírói azzal vádolják a képviselőház elnökeit, hogy pártérdeknek szolgálva kijátszák a házszabályokat. (Óriási zaj.) E miatt az ellenzék bizalmatlanságát fejezi ki az elnökség ellen s kívánja Perczel Dezső lemondását. (Óriási zaj jobbról.) A nyilatkozat aláírói a következő indítványt terjesztik be: „A függetlenségi és 48-as párt az 1903. évi november 27-ikén nyomban megtartott ülésében egyhangulag hozott határozatában kimondotta, hogy Perczel Dezső ur az elnöki állásának további betöltésére érdemtelenné, a függetlenségi és 48-as

jobb lett volna az én életem, ha a maga felesége lettem volna és nem a másiké . . . De ez mind csak komédia lenne, mert én csak a férjemet szeretem . . .

Mikor ezeket mondta, háttal volt a férfinék és mereven bámult maga elé a falra.

— Hisz az én életem, olyan egyforma, mint ennek a falnak a festése. Mindig ugyanazok a rózsák és levelek, egyik olyan mint a másik. De a férjemet, azt szeretem, nagyon szeretem . . .

A hangja reszketett, volt benne valami idegenszerű, de az arcát nem lehetett látni.

A férfi az órájára nézett. Végtelenül unta az egész dolgot, szeretett volna már tulesni rajta. Az óra fedelének a csattanását meghallotta az asszony, a szép arc szomoru lett, majdnem megöregedett.

— Megyek már — mondta — csak azt akartam bizonyítani, hogy nem szeret . . . Nem csuda, már harmincnyolc éves vagyok. No már most ideadhatja azt a levelet, azt a szerelmi kötelezvényt . . .

Mikor az utolsó szavakat mondta, mosolyogni próbált, de nagyon szomoru lehetett, mert a mosolygása nem volt egyéb, mint egy csunya fintor . . .

A férfi egy percre elgondolkodott aztán zsebébe nyúlt és odaadta a levelet.

— Így köszönöm — mondotta az asszony halkán — és most nyissa ki kérem az ablakot, olyan meleg van itt.

Kinyitotta. A bokrok közül jövő hűvös szél

párthoz tartozó képviselőknek bizalmára méltatlanná és ezen okból a képviselőház tanácskozásának tovább vezetésére képtelenné vált. A messze időkre szóló példaadás okáért a függetlenségi és 48-as pártnak ezen határozatához való hozzájárulásukat aláírásainkkal bizonyítjuk és ezen nyilatkozatunkat megőrzés céljából a mai ülésről fölveendő jegyzőkönyvhöz csatolattatni kérjük.

Végül azzal indokolja Polónyi ezt az indítványt, hogy az elnökséget hivatalnak, vagy kenyérnek tekinteni nem szabad.

(A miniszterelnök válasza.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Tiltakozom az ellen (Nagy zaj), hogy a 221. §. értelmezésébe oly magyarázatot csompezszenek be, a mely azzal ellenkezik. (Folytonos zaj). E szakasz szerint csak a házszabályok helyes alkalmazása érdekében lehet bármikor felszólalni. (Nagy zaj). Ez az eljárás lehet egyike ama százfélé csinynek, a mit előre bejelentettek, de az ilyen eljárással ellenállásra készítetik a Ház mindazon tagjait, kik a parlamentárizmust komolyan veszik. (Nagy zaj).

A miniszterelnök beszéde további folyamán tiltakozik az ellen, hogy a Ház egy meghozott határozatát még utólag is kritizálják.

— Senki sem óhajtja inkább — ugymond — mint én (Óriási láрма), hogy a nyugalom helyreálljon, de az ilyen magatartás által ez elé akadályokat gördítenek. Ha a magyar nemzetet elpusztulni hagyni nem akarjuk (Folytonos zaj balról), akkor kell, hogy legyen bennünk annyi erő és elszántság, hogy azokkal az elemekkel . . . (Zajos taps jobbról, óriási láрма balról.)

Felkiáltások: Rendre, rendre! Pribék! Micsoda kifejezés ez: elemek?

Kaas Ivor br.: Így Bali Mihály szokott beszélni!

Tisza István gr. miniszterelnök (beszédét folytatva): . . . el kell banni. (Percekig tartó nagy zaj.) Azokkal az elemekkel, kik a magyar nemzet . . . (Óriási zaj balról.)

Felkiáltások: Rendre!

A láрма percekig tart. Az ellenzék a padokat verdesi.

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Tömeges rendreutasítás.)

Öt perc szünet után az ülést újból megnyitják.

Elnök kijelenti, hogy a nagy zajban nem hallotta a beszédeket. A gyorsiról feljegyzéseket azonban megtekintette s azokból konstataálja, hogy a miniszterelnök kijelentéseiben nem volt semmi sértés. (Nagy zaj) A megokolatlan csend és rendezetlenség nem fogja többé tűrni és éppen ezért utólagosan rendreutasítja

eloltotta a lámpát. Sötét lett. És a távolból nem hallatszott más, csak néhány tücsök csiripelése és azután a hajó túlkölése, a mely úgy hangzott, mint egy elnyújtott női sirás . . .

— Most megy a bécsi hajó — mondta a férfi.

Azután eszébe jutott valami, mert csententett az ujjával.

— Jó eszme. Elutazom.

Az asszony fölugrott. A sötétben az arca nem látszott, de a hangja ijedt, majdnem siró volt.

— Hát elmegy? . . .

A másik megkereste a kalapját, meg a felöltőjét. Aztán odament az asszonyhoz.

— Kezet csak nyujt?

Az asszony csak a fejét rázta. Aztán megkérdezte, hogy mit csináljon a kulcsal? Nagyon halkán, alig hallhatóan beszélt. Mikor a férfi az ajtóhoz ért, még egyszer hátranézett. Szeretett volna még valamit kérdezni, de sötét volt, nem látott semmit. Nem látta azt se, mint néz utána az asszony szomorúan, kétségbeesetten.

A lépései még halatszottak a kavicson, amikor az asszony lebukott a szőnyegre és két kezébe szoritva a fejét, gondolkodni próbált. De nem tudott az agyában semmiféle gondolat kialakulni. Csak homályosan érezte, hogy ezzel a tovasiető férfivel valami örökre elmegy, valami, ami nem jön soha többé vissza. Talán az ifjuság . . .

Polónyi, Csávolszky Lajost, Várady Károlyt és Nessi Pált, azért, mert a padokat verték.

Felkiáltások (balról): A jobb oldalon Rónay, Rosenberg és Gajary Géza is így tettek.

Rónay János: Igen is, így tettek, mert önök szabadították fel rá.

Elnök: Akkor a képviselő urakat szintén rendreutasítom!

Rákosi Viktor: Ugyan elnök ur, operáltassa meg már a jobb szemét is. Jobbra is lásson és ne legyen vak. (Nagy zaj.)

(Tisza az obstrukciónak.)

Tisza István gróf miniszterelnök folytatta most előbb félbenmaradt beszédét: Ha bárki is e Házban azt mondja egy politikai pártról, hogy azzal a nemzettel fog banni, abban nincs semmi sértés. Szavait fenntartja, de ismétli, azokban semmi személyes sértés nem volt. (Nagy zaj.)

Rákosi Viktor: A főispánok fogják majd vele elbanni, nem a nemzet.

Elnök: Rákosi Viktort rendreutasítja.

Rákosi Viktor: Miért?

Elnök: A közbeszólásért.

Rákosi: Fogok én még többször is közbeszólni, legyen nyugodt!

Tisza István gr. miniszterelnök: Én, mint magyar ember . . . (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Micsoda? Még magyar ember azt mondja? Pfuj! (Folytonosan tartó nagy zaj.)

Tisza István gr.: . . . mint magyar ember, a kinek szíve lelke össze van forrva a magyar nemzet nagy érdekeivel, mélyen sajnálom ezeket a jeleneteket, melyek most itt történnek. (Zaj.)

Elnök Várady Károlyt harmadszor is rendreutasítja.

Endrey Gyula: Nincs szaukciója, nem tartoták meg a paktumot!

Tisza István gróf: Ezzel az eljárással önök csak gyorsítják a parlament szanalását és másoknak, idegeneknek hajtják a malmukra a vizet. (Óriási zaj a baloldalon.)

Endrey Gyula: Tisza Pistának a malma két köre jár: Bécsnek örül, nekünk meg darál. (Derűtség és taps balról.)

Tisza István gr.: Ha azt mondják az urak, hogy tölem kívánják az országot megszabadítani, ez a szemérv politikai lepregnánsabb megnyilatkozása. (Nagy zaj.)

Rákosi Viktor: Ha a nemzeti politika úgy kívánja, akkor igen!

Tisza István gr.: Ha önöknek nem tetszik ez a kormány, mely a király és a nemzet bizalmából van itt, akkor igyekezzenek megnyerni a nemzet többségének bizalmát. (Taps jobbról, folytonos zaj balról.)

Ezzel a miniszterelnök leült.

(Perczel beszéde.)

Perczel Dezső állott fel szólásra. Az elnöki széket Jakabffytól ezuttal Feilitzsch Arthur báró vette át.

Perczel Dezső formális engedelmet kért a Háztól, a személyes kérdés keretén túl terjeszkedve, a szabályok kezelésének alkotmányjogi vonatkozásaira is kiterjeszkedjék. Perczel ezután az egész kérdést megvilágította. Hosszasan nyilatkozott a paktum kérdésről, melyről kijelenti, hogy az a házszabály kezelésnek semmi direktíváját nem tartalmazhatja. Már csak azért sem, mivel a paktumot szóló sem eredetiben, sem másolatban nem ismeri és annak aktát nem is látta.

— Az én állásom olyan — fejezte be beszédét Perczel, — hogy ahhoz a pártszövegnek fel nem ernek, sem a jobboldaltól, sem a baloldaltól. Én mindig pártatlanul, lelkiismeretesen és legjobb meggyőződésem szerint teljesítem elnöki kötelességemet.

— Éljen az elnök — kiáltják jobbról.

— Hazugság!

— Gyönyörű lelkiismeretesség!

— Mondjon le! — volt a viszhang balról.

Végezetül kijelenti Perczel, hogy azt tartaná az elnöki széket és a maga legnagyobb szegényének, ha a Ház elfogadná Polónyi és társai indítványát. (Taps jobbról.)

— Mondjon le! Kiabálás balról, óriási láрма és zaj között.

Polónyi háromszor belefogott, hogy Perczel Dezső felszólalására reflektáljon. Fenyeget és kijelenti, hogy ha Perczel jószántából az elnöki

helyet el nem hagyja, fognak róla gondoskodni, hogy a tanácskozásokat ne vezesse.

— Mi is ott leszünk — ríposztrozott a jobboldal.

Ezután az elnök bejelentette, hogy Hock János kéri a Házat, hogy neki engedelmet adjon hosszabb felszólalásra, melyben a házszabályon kívüli dolgokkal is részletesebben óhajt foglalkozni.

Az elnök feltette a kérdést, és a Ház megengedte Hocknak, hogy hosszabb beszédét elmondhassa.

(Ujabb vád az elnök ellen.)

Hock János tényleg hosszasan beszélt, eleinte olyan témákról, melyek a házszabályokkal összefüggésben vannak, majd szemrehányást tett a házelnöknek tegnapi magatartása miatt, melyet a szavazásnál tanusított.

Meglátszott Hock felszólalásán, hogy csak azért beszél, mivel őt óráig ki akarja húzni az ülést. Akkorra volt ugyanis kitűzve a Ház második ülésének kezdete.

Bakonyi beszélt Hock után s azt a vádat emelte a házelnök ellen, hogy megsértette a házszabályokat.

Tisza István gróf: Rendre! Utasítják rendre! (Oriási tumultus az ellenzéken.)

Elnök rendreutasítja Bakonyit.

Bakonyi mentegeli magát és bocsánatot kér, mire elnök a rendreutasítást visszavonja.

(Plakát a Ház asztalán.)

Lengyel Zoltán is az elnök eljárását kritizálja. Kijelentette, hogy a Ház szuverenitásának megsértését látja abban, hogy már egy óra előtt plakatirozták a városban, hogy a Ház délután 5 órakor ülést tart, dacára annak, hogy erre vonatkozólag határozatot nem hozott, sem pedig napirendet nem állapított meg.

Tisza István gr. miniszterelnök kimutatta a napirendről, hogy az elnökség a délutáni ülés plakatirozásával helyesen járt el.

Gabányi Miklós ez alatt azt a viccet eresztette meg, hogy egy ilyen plakátot behozott a Házba kemény papírosra felhuzva. A plakátot Lengyel Zoltán Tisza beszéde alatt a terem közepére vitte s a Ház asztalára a miniszterelnök elé felállította.

Oriási zaj, kiáltozás tört ki. Az elnök Lengyel Zoltánt rendreutasította, mert a Ház méltóságát megsértette.

(„Napirend előtt.”)

Babó Mihály este fél 7 órakor jutott végre ahhoz, hogy még reggel bejelentett napirend előtti felszólalását megtehesse. A szélsőbalzajos éljenzése közt azt igyekezett bizonyítani, hogy a szabadelvű pártnak 1899. február 29-én tartott konferenciáján közölték a paktum egyes megállapodásait s így ezekről Tiszának is tudnia kellett.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy ez nem egyezik az ő tegnapi nyilatkozatával, mert már kimutatta, hogy ő 1899-ben azon értelmű kijelentést tett, hogy a házszabályok tervezett változtatása nem fog célhoz vezetni.

Babó Mihály: Az ellenzék teljesen jóhiszeműleg járt el.

Babó ezután rámutatott arra a paktumra is, melyet Khuen-Héderváryval kötött az ellenzék.

(Khuen-Héderváry beszéde.)

Khuen Héderváry Károly gróf nyomban reflektált Babó szavaira. Olyan hatásos beszédet mondott, a minőt miniszterelnök korában soha. Elmondta az egész Apponyi-féle paktumtárgyalás menetét s erélyesen visszautasította azokat a vádakot, melyekkel ebből kifolyólag őt az ellenzék illette.

A szabadelvű párt oriási éljenzéssel és tapssal kísérete a beszédet. A hatás akkor érte el tetőpontját, a mikor Khuen gróf előadta, hogy azt tanácsolták neki, vigyen magával tanukat azokra a konferenciákra, melyeket ő az ellenzék meghatalmazottakkal folytatni akart. Ezt azonban nem tette azon meggyőződésben, hogy magyar emberekkel fog tárgyalni. Most már nagyon sajnálja, hogy tanuk nélkül tanácskozott. Sajnálattal jelenti, hogy az ellenzék meghatalmazottakban tévedett, tévedett főleg Polónyiban, ki már a tárgyalások idején megkérülte igyekezte a stipulációkat.

Khuen így végezte felszólalását:

— Nagy örömmel vonultam vissza a miniszterelnöki székbe, s azt hiszem, ez az el-

lenzék is megelégedéssel töltötte el, mert ők kívánták, hogy hagyjam ott a helyemet. De meggyőződtem arról, hogy a helyzetet békés eszközökkel megoldani nem lehet. *El vagyok tehát határozva utódom mellé állani, bármily eszközökkel küzdjön is az ellenzék.*

Oriási éljenzés és taps tör ki a jobboldalon. A szélsőbalon felugrának s izgatottan kiáltják Héderváry felé:

— Pribék! Látszik ma is, hogy te mi vagy! . . .

(Polónyi és Khuen.)

Polónyi Géza igyekezett ezután kifejtetni a maga eljárását, mely főleg abban találja magyarázatát, hogy a paktumtárgyalások elején kimondták, hogy az nem kötelező.

Khuen Héderváry gróf erre ismét felállt és néhány szóval elmondotta a maga replikáját. Hivatkozott Kossuth Ferencre és kijelentette Polónyi megjegyzésére, aki igyekezett őt meggyanúsítani, hogy azok az emberek, akik neki azt ajánlották, hogy vigyen tanukat az ellenzékkel folytatandó tárgyalásaira, jobban ismerték a magyar viszonyokat, mint ő, mert most már ő is belátja, hogy Polónyival tanuk nélkül tárgyalni nem lehet.

(Az ülés befejezése.)

A folyosón ezt a vitát megelőzte egy kis tanácskozás, melyen részt vettek Perczel Dezső Tallián Béla, Feilitzsch báró, Dániel Ernő és Polónyi. Itt egy rövid paktumot kötöttek, melynek alapján az elnök kijelentette, hogy a legközelebbi ülést 30-an delelőtt tíz órakor tartják meg. Ennek az ülésnek a napirendjére kiűzték a mai ülés napirendjének folytatását és egyben elhatározták, hogy a délutáni ülés napirendjét az előző ülés végén, délután három órakor fogják megállapítani.

Az elnöki enunciació után még több ellenzék akart felszólalni, az elnök azonban egyszerűen felkelt és otthagya az elnöki emelvényt.

Az ülés végén egy kis ovációt rendeztek Khuen grófnak és gratuláltak Papp Zoltánnak is, a ki tegnapelőtt visszasírta Khuen grófot a miniszterelnöki székbe.

Az ülés este 8 órakor végződött.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Pesti nők, operetta. Este: A zingyenélők, népszínmű. (Páros bérlet.)
Hétfő: Csodagyermek, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Kedd: Csodagyermek, bohózat. (Páros bérlet.)
Szerda: Csodagyermek, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Csodagyermek, bohózat. (Párosbérlet.)
Péntek: Egy görbe nap, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Roland mester, operetta. (Páros bérlet.)

* A csodagyermek. Mesés, szinte hihetetlen hatásokat produkált a Vigszínház Gévault és Charvay kitűnő bohózatával, a *Csodagyermek*kel, melyet több mint harmincszor adtak elő egymásután mindig zsúfolt házak előtt. A fővárosi repertoírnak ezt a szenzációját szerezte meg Zilany Gyula igazgató előadásra s e darabnak hétfőn már a bemutatója is meglesz. A szellemes és kacagató meséjü vigjátékot a kritika is a legnagyobb elismeréssel fogadta, kiemelve különösen azt, hogy nemcsak burleszk komikum és finom pikantéria, hanem irodalmi stíl forma és szellem dolgában is elsőrangú alkotás. A közönség, amely hírből ismeri már a *Csodagyermek*et, nagy érdeklődéssel tekint a hétfői premier elé. A főszereplők Gady Aranka, Almási Lola, Aranyossy Janka, Főti Frida, Polgár, Békés, Marházi, Rónis, Sarkadi és Füredi.

* Az ingyenélők. Vidor Pál régi, kitűnő népszínműve az *Ingyenélők* vasárnap este kerül színre hosszas pihenés után. A darab komikumát jórészt egy négy tagból álló dalárda képviseli, amelynek exotikus számait Németh, Füredi, Sarkadi és Juhász énekelik. A többi szerepek az ismert jó kezekben vannak. Délután a *Pesti nőket* adják.

* A színház fűtése. A színház fűtőkészüléke az elmúlt tél folyamán alaposan elromlott, úgy, hogy ezideig alig tudott megfelelni céljá-

nak. Zilany Gyula igazgató most kijavította a készüléket, mely holnapról fogva rendszeresen működik.

* Az ifjusági előadás, mely szombatra volt hirdetve, elmaradt. Az aradi iskolák és tanintézetek vezetői ugyanis, bár értesítve lettek, nem tették magukévá az ügyet, s így részvétel hiányában az előadást lehetetlen volt megtartani.

Egyről-másról.

(Politikai zenéből. — Szerencsétlen premiérek. — Paulay Erzsik sikere. — Márkus Emilia duzzog. — Zsur-szezon. — A romantika hajnalhasáda. — Gyertya és emlékkönyv.)

Írta: Lux Terka.

Budapest, november 28.

Ha így folyik a világ sorja, sem maradt más hátra, minthogy én is csődöt mondjak. Kétségbeesetten ugalms az élet! Semmi, de semmi se történik Budapesten ez időszerint. A politikában birkóznak még ugyan a honatyák egymással, de az Isten bocsássa meg, már lángban kellene fejünk fölött állani a hazának, hogy a sorsa még, vagy már, érdekelje bennünket.

Es ádáz szürkeség mindenhol, mindenben. A színházakban egyik premire a másik után bukik, a színésznőkről semmi pletyka, semmi hír, aztán ne csodálkozzanak kérem, ha csődörről beszélek. Márkus Emma az idén már nem megy férjhez, Zsassa másodsor nem vágatta le a haját s az ősszel Budapesten érsvitott szőlőből még nem egészítette ki a fogatát négyvesre; majd talán az *Aranyvirág* rózsafája szül neki csikókat. De ki törődik a jövővel? Író embernek a jelenre van szüksége, de az a jelen jelenleg olyan üres, mint egy itteni magán életbe vonult nagyon szép színésznőnek eszményi fejcséje. Es ennek dacára, nekem az a kötelességem, hogy halálmegvetéssel szálljak szembe ezzel a passzivitással, ezzel a nihilizmussal, nirvánával s még nem tudom mivel — és irjak.

Tehát a színházak premierjei, mint már főlebb megjegyeztem, eddig még nem sok szerencsével jártak. Annál nagyobb szenzációban volt részük a múlt vasárnap a Várszínházban azoknak, kik a színi-akadémia növendékeinek egy előadását látták. Romeo és Juliában, a legszebb leány Budapesten, a kis Paulay Erzsik aratott fényes diadalt. Természetesen, az másként nem is lehet. Egy Paulay Ede s ez Adorján Berta leánya kell hogy „valaki” legyen. Intelligens, okos, melegszívű tehetség egy a szép kis leány, ez a tizenhét esztendő, még majdnem gyerek-cipőket viselő nagy tragikája a jövőnek. Ha ugyan egy zőrd szemű királyfi, nem lopja el a jövő elől nagyon is hamar ezt a fekete-haju, tubarózsa arca ki kisasszonyt.

A Nemzeti Színházban, ott a szőke nap — duzzog. Nem tetszik neki: *Az üzlet — üzlet*. Es főleg igazsága van, főleg nincs igazsága. Az az elmosódó, jelentéktelen szerep nem az ő nagyságához való, de hát — az üzlet — üzlet. Mirbeau és Somló direktor szerint, mert: a közönség okvetlenül megnézi, azt a darabot, melyben Márkus Emma játszik. Vajjon megmagyarázta ezt Somló neki? Ez esetben a szőke nap bizonyára kifog békülni.

Miután a zsuruk kezdenek kimenni a divatból, az idegen ismerősök a Szalonban, Műcsarnokban találkoznak egymással és itt szólnak meg egymás. Jól teszik. Még köszönje meg mindenki, ha e kedves figyelemben nem a saját otthonában részesül.

S miután a mondokáim elejét elég sokáig tartogattam. Ha úgy találják hogy nagyzási mániában szenvedek, bocsássonak meg, ezzel egyidejűleg azt is elmondom.

Kérem figyeljenek. A budapesti társaság-

ban az ötvenes évek szokásai kezdenek lábra kapni. Jön a romantika hajnala! Nagyon szám-bavehető asszonyok, kik Institute de Beautée módja szerint kezelik arcuk ifjúságát, akik Bar-kovicsnéval és Monaszterlinéi varratnak, eljár-nak a Vigszínház premiérjeire — tehát telivér modern asszonyoknak nevezhetők. — legujab-ban *Emlékkönyvet* tartanak az asztalukon. Em-lékkönyv, gyertyával való világítás, finom ud-varlás (Flört? Mi az?) finom társalgás, meidingi kályhák éjszakája és kandallók hajnal hasadása, hát nem szép ez?

Nagy decensség, a leányok ismét elpirul-hatnak anélkül, hogy a barátneik miatt ki-kacagnák, a keresztmamák és tántik érája mint házasságközvetítők, s majd nemsokára jön-nek: a majálisok, a hazai fürdőzések, az éjjeli zenék. Hagyják el csak, nem hiába énekelhe-tik a Magyar színház színpadán száznál is több-ször egymásután az olyan szövegű keringőt: Adj a szegénynek . . .

Hát csak türelem. Jönnek a szebb napok. Az emlékkönyv és a gyertya, az más valami. Sőt több. Sok! A könyvkötészet és gyertyamár-tási iparágra igen szép jövő vár.

Pincér, mint főispán.

(Egy aradmegyei színhámos stílije.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Egy aradmegyei származásu, ügyes színhá-mos Szegeden becsapott több családot, oly mó-don, a mely ugyan a büntetőtörvénykönyvvel jó összeütközésbe, de az ötletességet attól elvi-tatni nem lehet. *Dehál* János *székudvari* illető-ségű pincér a hőse az esetnek, a ki főispánnak adta ki magát, s úgy szedett rá két szegedi gazdaembert, meg azok leányait. Az eset így történt.

A hét egyik estjén egyik szegedi alsó-városi polgár családjánál, mikor már éppen fe-küdni készültek, bezörgött valaki.

— Ne vegyék rossz néven tőlem, hogy ilyen későn háborgatom magukat. Én a szabad-kai főispán vagyok.

Mondott egy nevet is, valami ics-vicsos nevet. A család elképedt, elállt a lélekezete.

— Tessék helyet parancsolni, méltóságos uram.

A főispán ur előkelő mozdulattal vágta be-le magát a karosszékbe.

— Talán valami harapni valót méltóztat-nék, méltóságos uram.

— Köszönöm — felelt kegyes leereszke-déssel a főispán — előbb talán látogatásom céljával jönnek tisztába. Röviden mondom el. A múlt vasárnap itt jártam Szegeden. A Kos-suth szobornál ünnepély volt. A János bácsi le-ánya, (kitalálta, hogy így hívják a gazdát) Ju-liska — van szerencsém, kezét csókolom — folytatja a főispán ur, Juliska felé fordulva — szavalt a szobornál. Nem akarok hosszas lenni, röviden kijelentem, hogy megszerettem.

Juliska majd kiszaladt a konyhába.

— Hát tudják, nem akarok zsákba macs-kát árulni. A főuraknál, nálunk, divatba jött, hogy polgár családból nőülnek. Lássák, a her-cegné is most veszi el az ura kocsisát.

— Az ám léleköm, benne van az újságba, erősíti a nagyanyó.

— Nos hát annál inkább, én nőül kérem Juliskát János bátyámtól.

János bácsi fölvette a pipát, rátömött, egyet-kettőt rántott a vállán, aztán kifeszítette a gyomrát és imigyen szólt:

— Méltóságos uram, ez már az asszonyok dolga. Én ilyesmibe nem ártom magam. Any-juk, hozz már egy poharat.

— Likább egy kis jó vacsorát tán.

Egy-két negyedóra múlva olyan finom va-csora gőzölgött a főispán u előtt, hogy még Szabadkán sem eszik különbet.

A politikáról elnyilatkozott éjjel feléig meg-lehető menyiségű bor beszívogatása közben. Mielőtt a főispán ur nyugalomra kívánczolt volna, az anyjuk kijelentette, hogy holnap dél-ben megmondják a családi tanácskozás ered-ményét

Nyugalmas, pihelyes dunnákkal teli ágyba helyezték el a főispán urat.

Másnap délelőtt tíz óra felé csihelődött fel a főispán ur, betheázott, bekosztolt. Azután va-lami ürügygel eltávozott. Eltűnt, várták délig.

Keresték, de nem találták sehol. Aztán vártak rá másnap is. A főispán ur eltűnt, ha-nem a tiszta szobából négy aranyűrű is eltűnt. Gyanus lett a dolog. János bácsi a rendőrség-re ballagott. Ott találkozott Ossze Mihály bácsi-val, aki hasonló panasszal jelentkezett.

A vőlegény náluk is járt. Boriskát meg-kérte és ellopott egy aranyórát. Főispán volt ott is a gazember.

A szegedi rendőrség szerencsésen meg is találta a főispán urat, *Dehál* Jánosnak hívják, *székudvari* születésű pincér. Tagadja, hogy ő fő-ispánkodott volna. Nem kérte meg se Juliskát, se Boriskát. A lopott tárgyakat sem találták meg nála. A főispán urat *letartóztatták*.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület választmányá-a f. hó 30 án d. u. 6 órakor a lyceumban az ál-lami tanítóképző intézet tanári szobájában ülést tart, melyre a választmány tagjai ezennel meg-hívhatnak. Tekintettel a tárgyak fontosságára a választmányi tagok minél nagyobb számban va-ló megjelenését kéri: az elnökség.

A plágium vádja.

(Támadás Goldis László ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

A magyarországi román egyházi küzdel-mekben sürűen szerepelt a plágium vádja. A mint ismeretes, *Goldis* József aradi püspököt is az a vád érte, hogy egyik pásztorlevelét pla-gizálta; ugyancsak a plágium vádja miatt *Cso-rogár* Romulusz szemináriumú igazgató sajtó-pórt is indított. Most *Goldis* László aradi szent-széki titkár ellen jelent meg támadás a szász-városi *Activitatea* című lapban, a mely a plági-umot vágja a fejéhez.

A támadás Aradról keltezett levél for-májában *Podgorcanul* (Hegyaljai) aláírással je-lent meg. A levél írója azt mondja, hogy *Goldis* László a román középiskolák számára írt történelmi tankönyvében, a melyet még 1897-ben, mint brassói tanár adott ki, egész ol-dalokat egyszerűen szórul-szóra lefordított *Varga Ottónak* 1893-ban, a középiskolák hasz-nálatára írt *Világtörténetéből*. A levél a két könyvből kiszakasztott részeket, a magyar és román szöveget egymás mellé állítja, annak illusztrálására, hogy egyik a másiknak szó-szerint fordítása, azaz plágium.

A levél írója végül felszólítja az Associa-tionét, a melynek történelmi szakosztályának *Goldis* László agja, hogy őt ezért zárja ki.

A támadásra *Goldis* László az aradi román lapban válaszol, s a plágium vádját azon harc epi-lógusának mondja, a melyet *Hamsea* Ágoston ér-dekében folytattak, és a melyben *Goldis* püspököt és *Csrogárt* is a plagizálás vádjával illették. Ter-mészeles, mondja, hogy történelmi munkájához az adatokat más forrásmunkákból merítette, és föl is sorolja azon történelmi munkákat, a me-lyekből az adatokat plagizálta. Elismeri, hogy

Varga Ottó világtörténetéből, sőt *Mangold* Lajos világtörténetéből is merített adatokat, s legfő-lebb abban hibázott, hogy az előszóban nem idézte ezen forrásokat.

Bizonyos, hogy történelmi munkát forrás-művek nélkül megírni nem lehet. *Goldis* László nagyműveltségű, képzett ember, a ki a kétség-telenül ismeri a határt, amikor a történelmi adatok fölhasználása szolgál fordítás révén plá-giummá válik, és bizonyára nem lépte át ezt a határt.

Az árvaház ügyei.

(Igazgatósági ülés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Az aradi árvaház igazgatósága ma *Institó-ris* Kálmán polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyen több, az árvaházra nézve fon-tos ügy került napirendre.

Balázs Ferenc igazgató terjesztette elő az ügyeket. Ujabban nyolc árvát vettek fel, kik-kelet a létszám 82-re emelkedett. A 1904. évi első negyed költségvetésének főbb tételei ezek: élelmezés (fejenként 12 kor.) 2952 kor., a sze-mélyzettel együtt 3528 kor., fizetések 1482 kor., ruházat 1014 kor., cipőkre 300 kor., hoz-zászámítva a fűtést, világítást, vízfogyasztást, taneszközöket, gyógyszereket és egyéb kiadá-sokat, a végösszeg 8477 kor. 64 fill. Az igaz-gatóság a költségvetést elfogadta. A kiadás a múlt évhez képest 121 koronával több.

Simay István igazgatósági tag, bizonyára az *elhangzott vádak által indítatva*, több kér-dést intézett az igazgatóhoz. Tétélenként fel-van-e véve minden az étkezés költségveté-sében?

Balázs Ferenc igazgató: Igen.

Simay: Hány sertést vágunk évente?

Balázs: 360 korona árut; többnyire kettőt. Az idén már egy levágatott. Ehhez még kell hus-t és zsirt külön venni.

Simay a tejfogyasztásra nézve is intézett kérdéseket.

Mint *Balázs* mondta naponta 30 liter tej fogy el. Ezentul másodnaponként levest kap-nak a gyermekek, este pedig a megmaradt tejből tejesétel készül, például tejszörp pulicka.

Simay: Tehát pulickát kapnak és nem ká-sát. (Derűtség.)

Balázs: Néha kását is.

Ezután a karácsony-fa ünnepély ügye ke-rült sorra. Ennek rendezésére bizottságot küld-tek ki, melynek tagjai: Ábrai Lajosné, öz-v. Hudetz Ferencné, Barkó Ferencné, Wadowszky Gusztávné, Varjassy Árpádné. A ruhaneműek beszerzésével megbizattak: Hermann Gyuláné, Halmi Andorné, Tiszti Lajosné, Virágh La-josné.

Az *Antalfy* Endréné-féle alapítvány 17 ko-ronás kamatát az idén *Simándán* György árva kapja.

Egy nagyobb árva távozott az intézetből, azzal, hogy nem akar többé visszatérni. Az il-letékes bizottság erre ki is zárta. *Simay* István ez ügyvel kapcsolatban méltatta az árvaház életét, melyet az árva odahagyott. Mindig ar-ról győződött meg, hogy az árváknak igen jó bánásmód és ellátás jut ki.

Az ülésen *Institoris* Kálmán polgármester elnöklete alatt jelen voltak: öz-v. Hudetz Fe-rencné, Ábrai Lajosné urnók; Ábrai Lajos, Bing Vilmos, Balázs Ferenc, Domonkos Lajos, Kohn S. N., Posgay Lajos dr., Remetey F. Ká-roly, Simay István, Walder Gyula.

Baromfikiállítás Aradon.

(Országos tárlat a régi lovardában. — Megnyitás előtt. — A kiállítás képe. — A rendezőség. — A kiüntetések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Az Aulich utcai lovarda képe kívül-belül nagyon élénk mátoí kezdve. A tető ormain lobogók lengenek, a főbejárat előtt kisfenyő-ligetet rögtönöztek; benn pedig hangos gágogás, csipogás, turbékolás hallatszik. A lovardában baromfi-kiállítás van, melyet az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* rendezett a *Baromfitenyésztők Országos Egyesületével* karöltve. A kiállítás, mely a tágas lovardát teljesen elfoglalja, országos jellegű. A megnyitás holnap, vasárnap reggel lesz, míg a zsűrinek és a sajtó képviselőinek már ma bemutatták a kiállítást.

A lovardát a megnyitásra füzérekkel, zászlókkal díszítették fel. A két homlokzaton a rendező egyesületek neve olvasható. A főbejárat előtt fenyőcsoportozat van, melybe padokat állítottak, a közepén pedig ott díszleg Magyar ország cimere.

A kiállítás berendezése két féle: udvarrendszerű és ketreces. Az előbbi új dolog, s tavaly a pozsonyi kiállításon mutatta be legelőször *Hreblay Emil*, a baromfitenyésztés országos felügyelője. A feltűnést keltett rendszer úgy a kiállított baromfi egészsége, valamint a szemlélet szempontjából alkalmas.

A kiállítás főrendezői *Laehne Hugó*, az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* igazgatója és *Winkler János*, a *Baromfitenyésztők Országos Egyesületének* titkára.

A kiállítás vezetősége a következő tagokból áll: *Diszelnök*: Zselénski Róbert gróf. *Kiállítási elnökök*: Teleki Józsefné grófné és monyóri Urbán Iván főispán. *Rendező bizottsági elnökök*: A baromfitenyésztők Országos Egyesülete részéről: Pirker János, igazgató-alelnök; az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* részéről: Vásárhelyi László, igazgató-elnök. *Kiállítási igazgató*: Laehne Hugó.

A kiállítás beosztása ez: 1. *Gazdasági baromfiak*, shová tartoznak: a tyukok, pulykák, ludak, kacsák; 2. *sport baromfiak*, számíthatnak a különböző diszszárnyasok; 3. *galambok*; 4. *eszközök*; 5. *takarmanyneműek*; 6. *irodalmi és művészeti tárgyak*.

A kiállítók közül kiválnak a feltűnően nagy számban jelentkező *pécskai kisgazdák*. *Friebeisz Miklósné*, *Urbán Péterné*, *Darányi Ferencné*, *Magyar Ágoston*, *Boldizsár János*, *Lónyay Gáborné grófné*, a *nagykamarási gazdák*, *Tripás Nyisztor*, *Sármezey Antalné*. A legszebb baromfiak az Orpington faj tyukok, melyek valóságos ideáljai ennek a szárnyas fajnak. Hozzátehetjük, hogy az Orpingtonok jelenleg divatba is vannak.

A kiállítás rendezősége ma intézte el a kiüntetések is a következőleg:

Első csoport. Első díj. Orpington díj: *Friebeisz Miklósné* (Kurtics) 200 kor. értékben emléktárgy és diszoklevél. Második díj. Diszoklevél és emléktárgy 100 kor. értékben Urbán Péterné (Kunágota.) Harmadik díj. Aranyérem diszoklevéllel: *Jekely Károlyné* (Segesvár) és *Schmorl Ella* (Pilis.) Negyedik díj. Diszoklevél ezüst éremmel: *Purely Lászlóné* (Sofronya), *Keller János* (Segesvár), *Jokuthy Sándor* (Budapest.) Ötödik díj. Diszoklevél bronzéremmel: *Stebriker Ágost* (Segesvár). Hatodik díj. Diszoklevél: *Gróf Lónyay Gáborné* (Deregnő), *Pécskai Gazdakör*, *Feldler Lajosné* (Monor) 30 korona. Hetedik díj. Diszoklevél és 30 korona pénzdíj: *Bovatsék Mihály* (M.-Pécska), *Nyolcadik díj. Arany érem*: *Mathias Jánosné* (Katonatelep), *Berkes Rál* (Kolozsvar). Kilencedik díj. Ezüstérem és kiállítási oklevél: *Wagner Mihály* (Zichyfalva), *Mészáros Anna* (Csongrád), *Strebiger Ágost*. (Segesvár.) Tizedik díj. Ezüst érem pénzdíjjal: *Tronovszky Józsefné* (Gödöllő.)

Tizenegyedik díj. Bronzérem és 30 korona pénzdíj: *Fábián Lajosné* (Kosd), *Pisny Istvánné* (Battonya), *Jekely Károlyné* (Segesvár). Tizenkettedik díj. Pénzdíj és kiállítási oklevél: *Miskolczi Mihály* (M.-Pécska), *Kis Lajos* (O.-Pécska), *Kurucz Sándor* (M.-Pécska), *Kelemen Gáborné* (M.-Pécska) *Bartók István* (M.-Pécska) *Donát József* (M.-Pécska) *Mester János* (M.-Pécska), *Donát Mihály* (M.-Pécska), *Tripás Nyisztor* (Gurahonc), *Nagy Jánosné* (M.-Pécska) és *Balogh Jánosné* (Magyar Pécska) 30-30 kor. Tizenharmadik díj. Kiállítási oklevél: *Brichka Kálmán* (Izsák), *dr. Budnig József* (Temesvár), *Magyar Ágost* (Budapest), bronzéremmel *Fábián Lajos* (Kosd), *Almáskamarási gazdakör*, *Sármezey Antalné* (Mezőkovácsháza), *Friebeisz Fiklósné* (Kurtics).

Második csoport. Vizi szárnyasok. Ludak. Első díj. Diszoklevél és pénzdíj: *Boldizsár János* (M.-Pécska) 50 kor. Második díj. Ezüst érem: *Blázik Mihály* (Csongrád), *Bovatsék Mihály* (M.-Pécska), *Reitter Oszkár* (Nagybecskerek). Harmadik díj. Harminc koronás pénzdíj: *Kelemen Gáborné* (M.-Pécska), *Mester Józsefné* (M.-Pécska), *Kurucz Sándor* (M.-Pécska), *Bartók István* (M.-Pécska), *Löke Mátyás* (M.-Pécska), *idb. Gál Pál* (M.-Pécska). Negyedik díj. Husz koronás pénzdíj: *Donát Andrásné* (M.-Pécska), *Donát Józsefné* (M.-Pécska), *ifj. Szücs Lajos* (Mezőtúr), *Csimpojesz János* (O.-Pécska), *Kelemen András* (M.-Pécska), *Harsányi István* (M.-Pécska). Ötödik díj. Bronzérem: *Weinrich Lajosné* (Battonya), *Sármezey Antalné* (Mezőkovácsháza). Hatodik díj. Diszoklevél: *Pécskai gazdakör. Kacsák.* Első díj. Diszoklevél: *Gróf Teleky Józsefné* (Bács-Almás). Második díj. Arany érem: *Gróf Lónyay Gáborné* (Deregnő). Harmadik díj. Ezüstérem: *Gräfl Andorné* (Pacskák). Negyedik díj. Harminc koronás pénzdíj: *Tripás Nyisztor* (Gurahonc), *Donát Andrásné* (M.-Pécska), *Varga L. István* (M.-Pécska). Ötödik díj. Husz koronás pénzdíj: *Blázik Mihály* (Csongrád), *Fábián Lajos* (Kosd).

Harmadik csoport. Pulykák. Első díj. Diszoklevél: *Pécskai gazdakör*. Második díj. Aranyérem: *Friebeisz Miklós* (Kurtics). Harmadik díj. Ezüstérem: *Niederhauserné Zachariás Tera* (Szintye). Negyedik díj. Bronzérem: *Mathias Jánosné* (Katonatelep), *Fikker József* (Nagykamarás). Ötödik díj. Kiállítási oklevél: *Gróf Lónyay Gáborné* (Deregnő), *Sármezey Antalné* (Mezőkovácsháza). Hatodik díj. Harminc koronás pénzdíj: *Szücs János* (M.-Pécska).

Negyedik csoport. Galambok és diszmadarak. Galambok. Első díj. Aranyérem és diszoklevél: *Fecht Ferenc* (Eperjes). Második díj. Ezüstérem: *Keresztes Emil* (Beszterce), *Meskó Margit* (Hátaszeg). Harmadik díj. Bronzérem: *Seifert Gusztáv* (Beszterce), *Ács Géza* (Soborsin). Negyedik díj. Kiállítási oklevél: *Harczer Vilma* (Szeged), *Horváth János* (Szonta). **Kanáriák.** Első díj. Aranyérem és diszoklevél: *Hertl Henrik* (Budapest).

A nevelőnő hamis váltója.

(Hamisítás a főispán nevére.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

A nagyváradi rendőrség letartóztatott egy elegáns hölgyet, aki hamis váltóval próbált szerencsét egyik pénzüintézetnél, de rajta veszett.

A Nagyváradi Hitelbank részvénytársaság Kossuth-utcai hivatalában *Harsányi* pénzügynök egy váltót mutatott föl ma reggel *Weisz Izidor* igazgatónak s 400 korona kölcsönt kért a papíron levő két aláírásra. A váltón elfogaadóként *Vidovics Alda* neve szerepelt, teljesen ismeretlen név a pénzüintézetnél. Ám annál ismeretebb volt a kibocsátó neve. *Beóthy László* főispán aláírása volt a váltón, s oly kitűnően utánzóva, hogy fel se tűnt volna, ha *Weisz* igazgató nem él a gyanúperrel, hogy a főispán aligha vállalt váltókezeséget ily csekély összegért. Kérdezősködésére az ügynök elmondta, hogy egy előkelő föllépésű urikisasszony bízta rá a váltót, hogy eszkömpáltassa valamely intézetnél. A hölgy a *Rimanóczy* fogadóban lakik s ott várja a pénzt.

Az óvatos igazgató jobban szemügyre vette

a váltót s hamarosan fölfedezte, hogy a főispán nevét hamisították. *Harsányi* ügynökkel erre elhajtattott *Gerő* főkapitányhoz, aki előtt kifejezte gyanuját. A főkapitány megvizsgálta a váltót és maga is észrevette a turpisságot. Az aláírás ügyes utánzat, de a *Beóthy* névből a *h* kimaradt, ami nyilvánvalóvá tette a hamisítást.

A főkapitány erre *Pataky* Károly bűnügyi fogalmazót megbízta, hogy a rejtélyes hölgyet tartóztassa le. A fogalmazó a *Rimanóczy* szállóba sietett, s a kisasszonyt éppen szobájában találta. Elegáns selyem pongyola csipkái közül mosolygott a szobába lépő rendőrtiszt felé:

— Ah, tudom engem keres!

Pataky fogalmazó azonnal letartóztatta a váltóhamisító dámát, aki hamarosan átöltözött s nemsokára *Gerő* főkapitány előtt tett beismerő vallomást. Elmondta, hogy *Vidovics Alda* a neve, s *Juricskay* Vid földbirtokos előkelő házában volt hosszú ideig nevelőnő. Nemrég került el onnan és állás nélkül, kenyér nélkül maradt.

— Valahogy pénzre kellett szert tennem, hát így próbáltam — mondta — minden bűnbánás nélkül.

Vidovics Aldát kihallgatása után átkisérték a kir. ügyészség fogházába. Azt hiszik, hogy a szélhámos nevelőnő lelkét egyéb bűnök is terhelik.

MULATSÁGOK.

(=) **Monolog-est a kereskedők körében.** Az *Aradi Kereskedők Köre* ma kezdte el monológversenyének sorozatát, a melyet több szombatán tartanak meg. Az első estén nagy közönség vett részt, közöttük hölgyek is szép számmal. Az estét *Kormos Sándor*, a kör vigalmi bizottságának elnöke nyitotta meg. Szép beszéddel, kifejtve a célt, a mely őket a magánjelenet verseny rendezésére indította, és hangoztatva, hogy ez által a kör tagjainak sürübb alkalmat adja a találkozásra, a társaszellemet és a kartársi érzést akarják fejleszteni. *Tedeschi Viktor*, a kör elnöke lelkes szóval üdvözölte a vigalmi bizottságot s annak elnökét ezért a tervért, a melyhez szép sikert kívánt. Ezután kezdődött a verseny. Elsőnek *Szalay Rezső* *Makal Emilnek Műkedvelők* című prologját adta elő, azután *Missuray László* a *Desperát ur* című monológot, *Gerő Aladár* pedig a *Ne mondj igazat* magánjelenetet. Mind a hárman nagyon ügyesen, fesztelenül mozogtak a pódiumon, jó előadási képességről téve tanúságot, s a közönség mind a hármukat zajosan megtapsolta. A verseny után a közönség még soká volt együtt, vidám hangulatban. A versenyre e hét csütörtökéig lehet jelentkezni a kör titkári hivatalában.

(=) **Cecilia ünnepély.** Az aradi zenei tanárai december hó 7-én este a „Központi szálloda” nagytermében *Cecilia-ünnepélyt* rendeznek a következő műsorral: 1. I. Enek kar. 1. Gyulai E. Szeresd a hazát. 2. Olasz dal. A hegytetőn. 3. Vieuxtemps: F. s moll, hangverseny darab, hegedűn előadja *Budits Mátyás*. 3. *Abányi Kornél*: Merengés a pusztán. Zongorán előadja *Kaletzky Vilma*. 4. a) *Szabados B.* Feladás (Vörösmarty M. b) *Schubert F.* Az én helyem (Reilstab) éneklő *Havancsák András*. 5. Magyar Ábránd. Cimbalonon előadja *Purcsi János*. 6. *Beliczay Gy.* G-moll vonós-négyes op. 21. I. hegedű: *Budits M.* II. hegedű: *Geisz Sándor*. Viola: *Zoltai M.* Cello: *Dáni János*. 7. II. Enek-kar. Az ünnepély után tánc következik.

(=) **Asztalos munkások táncmulatsága.** Az aradi asztalos munkások a *Kass-féle* vendéglő helyiségében ma sikerült táncmulatságot rendeztek. Megnyitással *Sebessy* műhelyszemélyzetének daloskőre három magyar dalt adott elő s ezután kezdetét vette a tánc, mely folyt a hajnali órákig. A talp alá valót *Erdélyi Tóti* zenekara szolgáltatta. Jelen voltak:

Asszonyok: Lammerné, Szabóné, Schumanné, Krallné, Kornáné, Pestyné, Kampiánné, Dragicsné, Kreszné, Guszné, Nagyné, Damilláné, Pfefferné, Pokné, Meticsné, Mesnerné, Merfiné, Pennovitsné, Neiszné, Matanekné és Kovácsné.

Leányok: Lammé Franciska, Harmati nővérek, Szelinka Erzsébet, Szabó nővérek, Cenner Matild, Schmiedt Etel, Krall Katica, Szelenka Mária, Denhof Mariska, Korja Róza, Bosnyák Mariska, Neelkó Anna, Czellek Katalin, Nukuca Zsófia, Petrán Róza, Stefan nővérek, Lehmann Mariska, Rutter Etelka, Janicsék Juszti, Fén és Teréz, Brunner Klára, Mocsik Juliska, Höllerer Anna, Jeney Erzsé, Neglics nővérek, Boros Juszti, Melg nővérek, Merfy Róza, Szabó Mici, Pennovits Olga és Kenderesy nővérek.

Tisza és az obstrukció.

A miniszterelnök a kilépettekről.

(Izgalom a Házban. — Fűtülők és kereplők beszerzése. — Széll nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 28

A politika ma a képviselőház folyosójára torlódott ki. A klubokban alig volt élet, mert a honatyákat este 8-ig lekötötte a „technikai obstrukció“ bevonulása, azon az időn túl pedig már nem igen kértek a politikából. Meg is csömörlöttek tőle, annyi jutott ki abból a mai napra.

Az új eseményeket alábbi távirati tudósításunk mondja el:

Jelenetek a folyosón.

A képviselőház folyosóján ma egész nap izgalmas volt az élet. A parallel ülések megszavazása óta az ellenzékben óriási az elkeseredés. Nem csak benn a Házban, de a folyosókon is kiöntik a keserveiket.

A negyedik szünet után a folyosókra szóló villamos csengő elromlott. A jobb oldali képviselők értesítették egymást, hogy az ülést újból megnyitották s így tömegesen betódultak. Az ellenzéki padosor azonban ürességtől tátongott. Csakhamar hírnök jelent meg az ellenzéki folyosón s teli torokkal kiabálta:

— Jertek be, megkezdtek az ülést.

— Már hogy kezdtek volna meg? Hiszen még nem szólt a csengő.

— Nem ám. Ne is várjátok, hogy megszólaljon, mert a vezetéket a kormány elvágatta.

Ez persze nem volt igaz, mert a szabadelvűek folyosóján is sztrájkolt a megromlott csengő. Az ellenzék lélekszakadva berohant és helyet foglalt, hogy a taktikát valamiképp csorba ne érje.

Közben van ideje a jobboldalnak viccelődni is. Hegedüs Lóránt kolportálja a legújabb szójátékot:

— Tudják-e, hogy hívják az új Apponyi pártot?

— Hogyan?

— Hát van eddig 48-as párt, van 67-es párt, az új Apponyi-párt pedig a 203-as párt.

— Miért?

— Hát azért, mert a házszabályok 203. §-a miatt váltak ki a szabadelvű pártból.

Altalános derűtség a válasz.

Tisza István beszéde után, melyben az obstrukciókat „elem“-eknek címezte, az ellenzék megújult az elkeseredés. Többen rendkívül kemény kifejezéseket hangoztatnak. Lengyel Zoltán kirohan a folyosóra s barátai közt fűtülöket, kereplőket osztogat széjjel.

Leirhatlan jelenetek játszódnak le. Polónyi Géza, Vázsonyi Vilmos, Molnár Jenő és Lengyel Zoltán egyik folyosóról a másikra szaladgálnak s magukból kikelve kiáltoznak:

— Majd megta itjuk Tisza Pistát!

— Majd csinálunk mi neki elemeket!

Endrey Gyula a jobboldali folyosóra rohan s az ott csoportosuló képviselők felé megvető kézmozdulattal ezt süvölti:

— Az ilyen elemekkel, mint az urak, mi nem tárgyalunk!

Tisza a disszidensekről.

E közben kijött a teremből a miniszterelnök is s a folyosón szivarra gyujtva, csillapította tüzeskedő hiveit, a kik őt körülvették.

A beszélgetés alatt Tisza közvetlen közelében állott Sziklay Ede, a ki tudvalevőleg a nemzeti pártiakkal kilépett. Sziklay messze hallható éles hangon perlekedett Gajárral.

— Hogy mersz te minket azzal gyanúsítani — ugymond — hogy mi az obstrukciókkal tartunk? Ezért kellett tehát Apponyinak kilépni, hogy meggyanusítsatok? Ez ellen a vád ellen tiltakozunk.

A nagy lármára Tisza odalépett Sziklayhoz:

— Miről van szó?

Megmondották neki. A miniszterelnök most Gajárihoz fordult:

— Mondtam már, kérlek, hogy nem kell tüzeskedni. Téged pedig (szólt Sziklayhoz) biztosíthatlak, hogy senki titeket nem gyanúsít.

Gajári azzal mentegetődzött, hogy Sziklay őt félreértette, mert ő csak annyit mondott, hogy éppen az obstrukcióval szemben kellett volna teljes egységben megmaradni a szabadelvű pártnak.

— Mi az obstrukciót épp úgy elítéljük, mint te — felelt Sziklay, a kit Tisza István most nyugodt hangon igyekezett meggyőzni, hogy csak félreértésekről lehet szó.

— Különben pedig — hangsúlyozta a miniszterelnök — senkinek sem lehet megtiltani, hogy ne a meggyőződése szerint beszéljen és cselekedjen.

Ezt Tisza István a disszidensekre értette. Sziklay jó képpel, megnyugodva ment odébb.

Paktum és obstrukció.

A szabadelvű párt egy tekintélyes tagja budapesti tudósítónk előtt kijelentette, hogy a technikai obstrukciót a szabadelvű párt egy ideig tűri, de bizik abban, hogy az nem fog hosszabb ideig tartani, mert különben a pártnak az obstrukció ellen ellenszere is lesz.

Széll Kálmán, aki jelenleg nincs a fővárosban, az eddigi aposztrofálásokra még nem nyilatkozott és a szabadelvű párt részéről azt hiszik, hogy egyáltalán nem is kíván a vitába beleegyezni. A szélbal és a néppárt azonban ebbe nem nyugszik bele, és újból provokálni fogja Széll nyilatkozatát.

Széll Kálmán egy kis nyilatkozatát közli a felhivatalos Magyar Távirati Iroda. A nyilatkozat így szól:

„Illetékes helyről felelőtlenséget kaptunk annak közlésére, hogy Széll Kálmán az 1899. évben Bánffy Dezső báró tudtával megbízást kapott, hogy mint a korona megbízottja vegyen részt a pártközi értekezleten.“

A szűkszavú nyilatkozat többet nem mond.

A Magyar Szó ma esti számában nagy betűkkel „Legújabb“ felirattal „Az obstrukció árulása“ címen a következőket írja:

„Az obstrukciós pártban tárgyalás folyik a következő pontokra nézve:

Ha Tiszát Bécsben elejtik, akkor az obstrukció a nemzeti követelményekkel felhagy, sőt garanciákat ad, hogy a mit Bécs akar, az a magyar képviselőházban keresztül fog menni. Ez tehát — írja a Magyar Szó — ismétlése a függetlenségi párt 1899. évi paktumos árulásának, melylyel az önálló vámterületet elejtették. Most a nemzeti hadsereg eszméjét akarják eladni, hogy Tiszát megbuktassák.“

A kilépettek nyilatkozata.

A volt nemzeti párt tagjai közül tegnap délután az alábbi képviselők a következő levelet intézték Podmaniczky Frigyes báróhoz, mint a szabadelvű párt elnökéhez:

Nagyméltóságú Elnök ur!

Kegyelmes Urunk!

A házszabályok 203. §-ának értelmi rendelkezésével szemben, 1903. november 25. napján hozott azon párthatározat, mely szerint a képviselőház délutáni üléseket is tartson, pártkérdéssé tétetvén tiszteletteljesen bejelentjük az országos szabadelvű pártból való kilépésünket

Budapest, 1903. november 25-én.

Szentiványi Árpád, Gullner Gyula, Bogyay Máté, Vásárhelyi László, Erreth János, Sággy Gyula, Fernbach Péter, Kende Péter, Blaskovich Ferenc, Pattvánszky Elek, Miksa Imre, gróf Batthyány Tivadar, Steiner Ferenc, Günther Antal, Bernáth Béla, Hammersberg László, Szabó Ferenc, Wittmann János, dr. Issekutz Győző, Keczer Miklós, Pintér Sándor, dr. Samassa János, gróf Erdődy Gyula, Sziklay Ede, Szentiványi Gyula, Urmánczy Nándor, báró Senyenyey István, Böszörmény Sándor, gróf Bethlen István.

Halottfosztó leányok.

(Az új-pesti temető títka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Felnőtt embereknek is borsózik a háta azoktól a bűnöktől, a meiyeknek apró, csenevész gyerekek, éretlen leányok voltak az elkövetői. A korán kifejlődött kapzsiság arra vitte őket, hogy frissen hantolt sírokat fölássanak, s a halottakat kirabolják.

Ezek a borzalmas dolgok az új-pesti temetőben történtek. Hosszabb idő óta vették itt észre, hogy egyes sírokat fölástak, s a halottakról a ruhát, s az ékszert lelopták.

A rendőrség lesbe állott, s így csípte rajta az éjjeli halottfosztókat. Négy kis leány volt, a kiket azonnal letartóztattak. Mind a négyen még iskolába járnak, s a rendőrség előtt töredelmes beismerő vallomást tettek.

November 15-én három kis lányt temettek el az új-pesti temetőbe. Másnap már mind a három sír föl volt ásva, s a halottak meglólván. Ezt a négy elvetemedett kis lány töredelmesen kivallotta.

Mikor a rendőrségnél azt kérdezték, hogy miért tették, így feleltek:

— Azt hallottuk, hogy a halottak feje alatt sok pénz van elásva . . .

Persze, ebben a hitükben alaposan csalódtak. A borzalmas mesterség egyébként se

fizette ki magát nekik. A vallomásuk szerint azonban ők egyáltalán nem találtak semmi resemest, vagy visszariasztót benne.

A halottfosztó leányok közül kettőt, akik tizenöt éven felül vannak, a rendőrség továbbra is letartóztatásban tartott, a másik kettennek, akik apróbbak, a szülei ellen indítják meg az eljárást.

Fejet fejért, fogat fogért.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 28.

Az aradi esküdtszék ma szándékos emberölésben mondott ki bűnösnek egy fiatal kurticsei embert, aki egy társát az utcán bottal leütötte.

Az egész eset nagyon közönséges. Cimborák voltak, mielőtt az egyikük meghalt. Együtt iddögáltak a kocsmában, összeveszttek, de szótvalasztották őket. Az egyik azonban nem tőltette ki a bosszuját s ez nyilvánosság előtt történt, sértette az önértékét. Emiatt kellett a másiknak meghalni.

Az egész tárgyalás folyamán csupán egy figyelemre méltó szereplő akad. „A sértett anyja” — mint a hivatalos bírósági stílus nevezi. Don Gligor helyett, akit *Hodozen* Gligor, a vádlott agyonvert, az édes anyja jelent meg tanuság tételre.

Érdekes ez az asszony. Már tegnap avval hozakodott elő, hogy nem egyedül ez a Hodrozen Gligor ölte meg az ő fiát, hanem többen. Tanukra hivatkozott, akikkel azt akarta bizonyítani, hogy fia halálának többen az okai. A bíróság kénytelen volt a tárgyalást az újabb tanúk kihallgatása végett má a halasztani.

A bíróság azonban nem talált semmi oly adatot, melyből mások bűnösségét is megállapíthatta volna. A mai nap folyamán, a mikor elhangzott a vád és védbeszéd, ítélethozatalra is került a sor. Az esküdtek két kérdést kaptak, melyektől mindjárt az elsőre, a súlyosabbra, igen nem feleltek.

A fölített kérdés úgy dőlt, hogy bűnös-e Hodozen Gligor abban, hogy Don Gligort szándékosan, de előre meg nem fontolt szándékkal, megölte.

Mikor a verdiktet kihirdették, kötelességszerűleg megkérdezte *Fábián* Lajos dr. elnök a Don Gligor édesanyjától, hogy mennyi kártérítést kíván? Felhívta, hogy mondja meg az összeget.

Az öreg asszony azt felelte erre, hogy nem kell neki pénz. Erőltették, hogy csak mondjon egy összeget. De az asszony ismét elutasította magától a pénzt.

— Hát mit akar kártérítésül? — kérdezték tőle.

— Fejet fejért, fogat fogért — felelte az asszony.

Ime, a Cine mintye! Fényes megjelenése a durva lelkületű nép brutális jogérzékének. Szerencse, hogy nem ennek az asszonynak a kezébe volt letéve az igazságszótó hatalom, mert különben a vádlottat okvetlenül felköttnék valamelyik szép napon.

A törvényszék az elmarasztaló verdikt alapján két évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre ítélte a vádlottat és egyúttal megítélte a Don Gligor anyjának 600 korona kártérítést.

A mai esküdtszékre esküdteknek kisorsoltattak Fischer Samu, Domán Sándor, Balla F. Frigyes, Weisz Zsigmond, Geller Izidor, Gábor András, Koch Samu, Weisz Félix, Schmidt József, Berger József, Steinitzer Imre és Müller Gyula.

Beszélgetés Alice hercegnővel.

(A hercegi válpör.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, november 28.

A Riviera egyik kis városkájába, Soriba a napokban tömördek olasz és külföldi ujságíró érkezett, hogy az ott tartózkodó *Schönburg-Waldenburg* Alice hercegnővel beszélhessenek. De sem a hercegnő, sem más a kíséretéből egy ujságíró sem fogadott. Egy bécsi lap munkatársának ennek dacára sikerült a hercegnőt megintert uvolni. Ma érkezett ugyanis oda *Bourbon* Jayme herceg, Alice hercegnő legidősebb bátyja.

A herceg, aki Mentoneból érkezett Soriba, ismerőse volt a bécsi ujságírónak és kivitte, hogy a hercegnő ezt a tudósítót fogadta.

A hercegnő a *Moresco* villában lakik, a sokat emlegetett kocsis feleségével szintén Soriban van és ugyanebben a villában lakik.

Schönburg-Waldenburg Alice hercegnő az ujságíró bátyja jelenlétében teázás közben fogadta. A beszélgetés alatt megkérte az ujságíró, hogy mindazokat a h. reket, melyek az ő szökéséről vannak elterjedve, az ő nevében *cáfolja meg*. A hercegnő kijelentette, hogy mindazokat a lapokat, melyek rágalmazó, a férje által sugalmazott cikkeket közölték róla, bírói uton fogja üldözni.

— A herceg — mondotta Alice hercegnő — beleegyezett válasunkba és egy okmányt adott át nekem, a melyben elutazásomba való beleegyezését adta. Különben ő maga kísért a vasuti állomáshoz, mikor elhagytam a stadelhofi kastélyt. Szökésről tenát szó sem lehet.

A hercegnő már júniusban jött Soriba.

— Szeptemberben — folytatta — Rómába mentem, mert már akkor befejezett dolog volt az elválásunk. Rómában néhány biborosnál lépéseket tettem házasságom megsemmisítése iránt.

A megsemmisítés a jövő hónapban be is fog következni. A stadelhofi kastélyt odaajándékoztam a férjemnek, hogy kifizethesse az adósságait. Mielőtt a kastélyt elhagytam, sajnálatomra sok ékszeremet is el kellett adnom; a herceg még többször is követelt tőlem pénzt.

Ezután azt hangsúlyozta, hogy többé nem megy férjhez.

— Egyelőre Soriban maradok — folytatta később — míg megtörténik a válás, akkor aztán Nápolyba megyek. A lapok azt is írták, hogy én egy gavallér társaságában, aki a szeretőm lett volna, Olaszországon keresztül egy automobil utazást tettem. Kérem önt, ezt igazítsa helyre, a gavallér ugyanis nem volt más, mint *Jayme* herceg, a bátyám.

A hírlapíró később a híres kocsis feleségével is beszélt. Az asszony tagadott mindent, ami férjének és a hercegnőnek a viszonyára vonatkozott.

TANÜGY.

(—) A tanítók nagygyűlése. Az *Aradvidéki Tanítóegyesület*, a mint jeleztük, december hó 6-án és 7-én tartja Aradon harmincnyedik rendes közgyűlését. A közgyűlés sorrendje.

December hó 6-án (vasárnap.) Délután 5 órakor — a Weitzer J.-u. fiúiskola V. osztályában — előértekezet. Este fél nyolc órakor ismerkedés a *Vass* szálloda éttermében.

December hó 7-én. Reggel 8 órakor a polgári fiúiskola nagytermében megkezdődik a rendes közgyűlés. A közgyűlés tárgyai. 1. Elnöki megnyitó. 2. Dr. *Gőz* József gyakorlati tanítás alakjában bemutatja az irvaolvasás a vonatkozó „Egyesítő tanítási mód” ját. 3. Határozathozatal a bemutató módszernek mily módon való terjesztése tárgyában. 4. Dr. *Atzil* Károly orvos — a budapesti mentő egyesület kiküldöttje —

előadása a balesetek, nagyobb veszedelmek és szerencsétlenségek alkalmával nyújtandó első segélyekről, intézkedésekről. 5. Az 1902—1903-ik évről szóló jelentés felolvasása. 6. A beérkezett pályaművek bírásáta kiküldött bizottság jelentése. 7. A pénztár és könyvtár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. 8. Az 1904. évre szóló költségvetés tárgyalása. 9. A tisztviselőkar megválasztása. 10. Indítványok. Déli egy órakor a Központi-szálló éttermében társasbéd. Egy teritek ára — ital nélkül — 2 korona 40 fillér.

(—) Az *Aradvidéki Tanítóegylet* ujszentanna-világosi köre f. hó 26-án Pankotán tartotta öszi gyűlését. *Herman* Gyula elnök üdvözölte a megjelenteket s a gyűlést megnyitotta *Sófalvi* György aradi igazgató-tanító az általa vezetett első osztályban aradi gyermekekkel bemutatva a ionomimikai olvasási módszert s ugyancsak meg fonomimikát nem tanult pankotai gyermekekkel. Az érdekes előadás után megbeszélés következett, melyben a kör számos tagja részt vett. Elfogadták, hogy kísérletet tesznek a módszerrel. Sófalvinak az előadásért köszönetet szavaztak. Azután *Herman* Gyula megemlékezett. Deák Ferenc születésnapjáról és ezt jegyzőkönyvbe iktatták. Az új helyesírásról *Deák* Sándor világi állami iskolai tanító tartott előadást, példakkal világosítva meg az abban érintett újításokat. A kör felolvasónak köszönetet szavazott. A tisztikar újból megválasztott. Egyhangulag elnök lett *Herman* Gyula jegyző *Krasánszky* Péter. A jövő ülés helyéül Zimándujfalu jelöltetett ki.

Boros Beni-kör.

(Ul egyesület Aradon.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 28.

A társas élet, az egymással való kölcsönös érintkezés és összműködés adott lételt Aradon egy új társaságnak, mely ma alakult meg. Tekintve az iránta való nagy érdeklődést, biztos és virágzó jövőt jósolunk ezen egyesületnek.

A második kerület polgárai ma délután négy órakor gyülekeztek össze a *Millenium* vendéglő külön termében s a gyűlés vezetésével *Oláh* Udön államvasuti főellenőrt bízták meg.

Mindjárt az ülés elején élénk vitalkozás tárgyát képezte az egyesület elnevezése. Többen a második kerületi polgári kör címet ajánlották, míg hosszas eszmecsere után elhatározták, hogy az egyesület neve *Boros Beni kör* lesz.

Az elnök után elsőnek *Kossuth* Pál gyógyszerész szólalt fel, ki a kör célját és rendeltetését fejtette ki. Elmondotta, hogy ezen körnek nemcsak társadalmilag, hanem ipari és kereskedelmi szempontból is fontos szerepe lesz, melyet csak úgy fognak igazán megvalósítani, ha teljes odaadással fogják fel a kör kitűzött célját. Ezt pedig csak az egymásiránti szeretettel és tisztelettel fogják elérni.

Boros Vida állami reáliskolai igazgató emelkedett most szólásra. Szerinte ezen körnek nemcsak várospolitikai, hanem társadalmi és kulturális tekintetből is fontos szerep jut osztályrészül. A kör megalakulását feltétlenül üdvösnék és időszerűnek találja.

Ezután az alapszabály-tervezetet olvasták fel, melyhez *Boros* Vida, *Szathm* ry János, *Fényes* Dezső és *Tedeschi* Viktor szolt hozzá. Az alapszabályokat elfogadták s a közel napokban jóváhagyás végett felterjesztik a belügyminiszterhez.

Az ülés végén a tagsági díjakat állapították meg, mely szerint a rendes kerületbeli tagok évi 12 koronát, (havi egy koronás részletekben), a más kerületi pártoló tagok évi hat koronát (esetleg havi 50 fillér részletben) fizetnek a szavazati joguk korlátozásával.

Az ülés nyolc órakor véget ért. A legközelebbi ülést december hó elején tartják meg a kör hivatalos helyiségében s ekkor ejtik meg egyszerűen a tisztviselő választást.

Oriási tűz a waggongyárban.

Lángban álló gyárépületek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 29.

Ma — vasárnap — hajnali 2 órakor a *Weitzer-féle waggon és gépgyár* kürtője rémes bugással riasztotta fel a környék lakóit. A többször ismétlődő vészjel a gyártelepen kiütemezett óriási szerencsétlenséget adta hírül. Ugyanazon pillanatban a városháza tornyából is jelezték a tüzet. Tűzoltó kocsik, fiakkerek vágattak a veszedelem színhelyére, hol teljes lángban, sziporkázó tetőzettel égett a virágzó, hatalmas gyártelep egyik legnagyobb épülete: a *géposztály*. Lehetetlen volt megmenteni, az épület-kolosszus egy óra alatt tökéletesen porrá égett.

A hajnali szürkületben rémes látványt nyújtott a borzalmas tűz. A géposztály, hol a láng kitört, a főbejárattól balra, a Vas-utca szomszédságában terül el, közvetlenül a kerítés mellett. Az épület körülbelül 50 méter hosszú és 30 méter mély. Kőből épült, masszív épület, a mely kátrányos fedővel van borítva.

A Vas-utca melletti *negyedik ablakon* vették észre először kitörni a lángnyelveket. A tűz irtózatossá gyorsan terjedt s néhány pillanat alatt a láng már a tetőzetet nyaldosta. Ebből látszott, hogy belső tűz ütött ki és odabent már óriási pusztítást vitt végbe, mire észrevették.

A tüzet az éjjeli őrk egyiké vette észre s rögtön felriasztotta a gyári tűzoltóságot. Ez *Fritz* főparancsnok vezetése alatt nyomban oltáshoz látott. Csakhamar megjelentek *Sztankovics* Milos főparancsnok vezetése alatt a városi tűzoltók is, és teljes erővel rávetették magukat a lokalizálásra, a mi szinte lehetetlen munkát adott.

A tetőzet, mely több élesszögű csucsból áll, ropogva, lángolva égett. A tüzes zsarátnokok száz és száz méternyire röpödték. Minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy a szomszédos épületek is tüzet fognak s óriási, szinte elképzelhetetlen szerencsétlenség következik be.

A géposztály, mint már fenn említettük, teljesen porrá égett. Három kohó volt az épületben, ezek vaskürtői kopaszon meredeztek ég felé a hatalmas lánggal égő tetőn, de csakhamar bezuhantak irtózatossá robajjal a tüztengerbe.

A nagy épület belseje is teljesen, az utolsó porszemig kiégett. Kész gépek és három, csaknem egészen befejezett mozdony volt benne, ezek mind tönkrementek a töménellen munkagépekkel és szerszámokkal együtt.

Az elpusztult épület háta megett a kazánműhely, az esztergaműhely s a motor-osztály, vele szemben a szerelő hatalmas épületei vannak. Minden pillanatban attól lehet tartani, hogy tüzet fognak ezek is, mert hajnali fél négyig a lokalizálás nem sikerült.

A leégett géposztályban délután fél 5 órakor szokás szerint vízzel kioltották a kohókat s nemsokára eltávoztak az ott dolgozó kovácsok is. Éjjelre sürgős munka miatt többen visszamaradtak s nincs kizárva, hogy a munkások vigyázatlansága miatt támadt a tűz. Az az ablak, hol a lángot elő-

ször kicsapni látták, *Löwinger* főmérnök, a géposztály vezetőjének irodahelyiségében fekszik. A munkások azt mondják, hogy ott a kályhában tűz égett s talán egy ismét kipattanó szikra okozhatta a borzalmas veszedelmet. A tűz keletkezésének okát persze e pillanatban még nem lehet sejteni.

A nagy motor körül *petroleum* is volt, de szerencsére kisebb mennyiségben s robbanása alig volt észrevehető. Más gyúlékony anyag nem hevert az épületben. Borzalmas volt nézni, mikor a tető lezuhant s félig olvadt ablakok csörömpölve, dühörögve lehultak.

A tűz körül ez órában még óriási közönség áll s borzadva nézi a rettenetes pusztítást. A tűzoltók a gyár munkásaival megfeszített erővel dolgoznak azon, hogy a veszedelem elharapódzásának elejét vegyék. Hajnali fél négy órakor még lángolva ég a tűz, a városháza tornyában is egyre kongatnak.

A gyár égésénél az elsők között *Lázár* Frigyes huszárezredes jelent meg a Hadik-laktanyából. Ő maga is részt vett az oltásban s intézkedett a huszárkészület alkalmazása iránt. Megjelent *Markóczy* Lajos, a waggongyár műszaki igazgatója, *Joób* Gusztáv irodafőnök, sok tisztviselő és töménytelen gyári munkás, a kik könnyezve nézik a rettenetes pusztulást. Ott van *Sarlot* Domokos városi főkapitány, *Kovács* Antal ügyeletes rendőrhadnagy, több rendőrtiszt, nemkülönb katonatiszt is, a kik a rend fenntartásába segédkeznek a huszár-készületnek. Néhány munkás elrohant *Herzel* Bernát kereskedelmi igazgató lakására is, hogy őt felköltse s a veszedelemről értesítse, de *Herzel* éppen a délután folyamán utazott el Aradról.

A tüztengert alig lehet megközelíteni. Ökölnyi tüzes zsarátnokok röpödnék a levegőben s veszélyeztetik nemcsak a szomszédos gyár-épületeket, de az emberéletet is.

Aggódva félnek attól, hogy a tűzfalak bezuhannak s akkor nemcsak a lokalizálás lesz lehetetlen, de a kazánműhely is könnyen tüzet foghat. Egész sereg ember áll az épületek tetején s erősen locsolja a kátrányos tetőket, nehogy az eze rével röpökdő zsarátnokok kárt tegyenek bennök.

A közös huszároktól száz embert vezényelt ki *Lázár* ezredes az oltáshoz *Wimpfen* br. hadnagy parancsnoksága alatt.

Hajnali 4 óra.

A megvárhatlan erővel dühöngő elemmel szemben az oltás lehetetlennek látszik. Most már csak a szomszédos épületek megmentésére szoritkoznak.

Háromnegyed négy felé a tűz ujult erővel kitört. A kazánműhely és a vaseszterga-műhely is lángban állnak, ezek menthetlenül elvesztek a gépházakkal együtt. A kovács- és lakatos-műhely a szertárokkal együtt szintén elpusztult. — Elpusztult öt teljesen elkészült lokomotív és számtalan gőzkazán. A tűz még most a legnagyobb erővel dühöng és felő, hogy a közelben elterülő épülettömbök is kivétel nélkül áldozatul esnek.

HIREK.

Főhercegi vadászatok Kisjenőn.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 28.

József főherceg aradmegyei birtokain hétfőn veszik kezdetüket az évente szokásos őszi vadászatok, melyekre a vaddus erdőkben és pagonyokban minden alkalommal nagy és előkelő vendégsereg szokott megjelenni. A fenséges házigazda az idén is akadályozva van a megjelenésben, helyette *József* *Agost* főherceg fog az előkelő vendégek szórakoztatásáról gondoskodni.

József *Agost* főherceg *Köburg* *Fülöp* herceg, *György* bajor herceg és nagy kíséret társaságában holnap, vasárnap este 7 óra 10 perckor érkezik *Kisjenőre* *Kétegyháza* felől.

Fülöp orléansi herceg az idén nem fog eljönni, hiányozni fog a tavalyi vendégek közül *Wlassics* Gyula volt kultuszminiszter és az időközben elhunyt *Bornemissza* báró, nemkülönb *Morincourt*, az orléansi herceg titkára is. A vadásztársaság többi tagjai mind megjelennek.

Libics Adolf udvari tanácsos, főhercegi jószágkormányzó holnap délután 4 órakor érkezik *Kisjenőre*, hogy a fogadtatás, előkészületeit megtegye.

A vadászat sikerében nem igen biznak, mert a vadállomány az idén rendkívül gyenge. Éppen erre való tekintettel csak hat napra tervezik a vadászatot, ám ha sikeres napok lesznek, a vadászidőt meghosszabbítják.

Hétfőn Feseken és a fekete-gyarmati erdőben kezdik meg a vadászt. A részletes programot *József* *Agost* főherceg vezetése alatt holnap este állítják össze.

Még egy szerelmi botrány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 28.

A koronás szerelmi botrányok oly sűrű egymásutánban követték egymást, hogy már a nevüket sem tudjuk megjegyezni azoknak az érdekes hölgyeknek, akik a világszenzációt táplálják forró vérüknek ballépésre ingerlő megszólalásával. Még javában működik a pletyka szája *Alíce* hercegnő esete miatt és már ismét egy újabb hasonló regényről suttog az indiszkreció.

Berlinből jön a hír, hogy a német birodalom, amelynek bőségesen kijutott ebből a dicsőségből, ismét bebizonyította, hogy levegőjében sok a kaviár. Egy kisebb rendű hercegségben vetett lobot a bűnös szerelem. Szökés ez alkalommal nem történt, csak annyi, hogy egy méltatlan idegen (talán dilettáns?) belezilelt abba az édességbe, amelyhez csak a hercegi férjnek van joga.

Hogy kicsoda *Aphrodite* e legifjabb áldozata, azt még nem kolportálja a hír; a berlini előkelők körök nagyon őrzik a nevét az illető hölgynek, mert elakarják tusolni az esetet, lévén immár éppen elég a hercegek fején az eféle dicsőségből.

Ugy esett a dolog, írják Berlinből, hogy abban a hercegi kastélyban, amelynek nevét titkolják, nagy vadásztársaság volt együtt nemrég. A vadászok persze mind előkelő urak voltak, több külföldi nevezetesség és néhány fiatal tiszt. Több napig tartott a vendégség; egy éjjel aztán rettenetes titoknak jött nyomára a férj: a hercegasszonyt és az egyik meghívott vendéget bűnös bizalmasságban lepte meg együtt. A hercegi férj állítólag rálőtt a becsüle-

tének megrablójára, akit a lábában talált a golyó. De az összesereglett inasok megakadályozták nagyobb tragédia lehetőségét.

A vendégek másnap természetesen siettek elutazni, a megsebesült csabító azonban még az éj folyamán utazott el. A botrány többi részletét nem ismerik.

— **Megyebizottsági tagválasztások.** Arad megye három helyén tartották ma megyebizottsági tagválasztást. Három választóköri üresedett meg nemrég, s most töltötték be ezeket. A *medgyesegyházi* körben *Salacz Gyula* tb. főszolgabíró, *forrai-nagy i. atosi* kerületben *Fábián Lajos* dr. ítélő táblai bírót választották meg. *Ujpanáton* az elhalt *Matavovszky* Nándor dr. közkórházi igazgató helyére tartották meg a választást. Nagy többséggel *Balogh Zoltán* mikalakai jegyzőt választották megyebizottsági taggá, *Urhegyi* ujanáti tanítóval szemben. A választás csöndben folyt le.

— **Nyugalomba vonuló bíró.** Mint értesülünk, az aradi kir. törvényszék egy régi, érdemes, közbecsülésben álló bíróját, *Paguba Vazul*, december hó elsejével nyugalomba vonul. *Paguba* bíró egyike azoknak, kik az aradi törvényszék gyermekora óta itt Aradon állnak az igazságszolgáltatásban. *Paguba* bíró pályáját az aradi törvényszéknél kezdte meg, s azóta mindig itt is szolgált. Kollegái sajnálkozással vették tudomásul *Paguba* bíró elhatározását.

— **Eljegyzés.** *Schreier* Viktor, a Magyar Lejáratoló és Pénzváltó Bank tisztviselője eljegyezte *Löffler* Margit kisasszonyt, *Löffler* Jakab aradi nagykereskedő bájos leányát.

— **Az állami tisztviselők fizetésrendezése.** Komoly forrásból közlik a következő hírt: A pénzügyi kormányzat a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat alapján a folyó évi költségvetés keretébe fölvetette, hogy a *kiseb jvadalmazásu tisztviselők fizetésüknek 15%-át, a nagyobb javadalmazásuak pedig 10 százalékát kapják fizetés-emelésül.* Ezzel szemben a költségvetés keretébe jutalmak és segélyek címén beillesztett összegnek azonban *csak 50 százalékát* osztják ki az állami tisztviselők között. Hogy mennyiben felel meg e hír a valóságnak, azt most még kéllőképp nem ellenőrizhetjük.

— **A népkonyha fölavató ünnepe.** Az aradi zsidó négyesület vasárnap, e hó 29-én délelőtt fél tizenegy órakor tartja a végvári Neuman Dániel és neje által adományozott új népkonyha-épület fölavató-ünnepét. Az ünnepnek ez a sorrendje:

1. *Szózat*, éneklí a zsinagóga templomkara. 2. Végvári Neuman Dánielné szül. Fürst Mária urnó ünnepéyesen átadja az új népkonyhát, a népkonyha bizottság elnöke átveszi az új népkonyhát. 4. *Institoris* Kálmán Arad szab. kir. város polgármestere, a város nevében az átvételt megerősíti. 5. dr. *Rosenberg* Sándor főrabbi, ünnepélyesen felavatja az új épületet és a nemes ajándékozás tényét megörökítő emléktáblát lel-plázi. 6. *Hymnusz.* Éneklí a zsinagóga templomkara.

— **Megnyílt a bortőzsde.** *Budapestről* táviratozzák: A magyar kereskedelmi csarnokban ma tartották meg a magyarországi bortermelők és borkereskedők szövetségének első bortőzsdéjét és borvásárát. Az érdeklődő szakembereken kívül számos képviselő, *Hieronimi* és *Tallán* Béla miniszterek, *Percezel* Dezső házelnök, *Molnár* Ákos képviselő, a bortermelők szövetségének ügyvezető igazgatója jelentek meg. Az ügyvezető igazgató üdvözlő beszédére *Hieronimi* Károly hosszabb beszédet mondott, hogy mindent el kell követni a magyar bor régi hírnevének visszaszerzése érdekében. Biztosította a

szövetséget úgy az ő, mint *Tallán* miniszter-társa támogatásáról. Ezután a miniszterek és a többi vendégek megtekintették a borvásárt, mely minden tekintetben sikerült és tanulságos. A kiállított borok közt van többféle fajtája *Arad hegyaljai* is. A szemle végeztével megkezdődött a bortőzsde és már az első félórban annyi kötetést csináltak, hogy konstatálták a tőzsde és a vásár teljes sikerét.

— **Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete.** Az *Aradi Kereskedők Köre* által kezdeményezett terv, az *Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezetének* létesítése iránt nagy, szinte várakozáson felül való érdeklődés nyilatkozik meg. Az aláírási ivec csak néhány napja vannak forgalomban s a jegyzet tőzsbetétek száma nemcsak hogy meghaladja az ötszázat — a melylyel a szövetkezet megalakulása függővé volt téve, — hanem megközelíti és előreláthatóan túl fogja haladni az ezret is. A tőzsbetétek jegyzésében magukon a kereskedőkön kívül nagy számmal vesznek részt a *kereskedelmi alkalmazottak*, a kiknek valódi áldásává lesz az új intézet. A kereskedő osztályon kívül állók is élénken szerepelnek az aláírási iven. A szervező bizottság szükségesnek látja annak közlését, hogy a tőzsbetéti jegyzéshez, illetve a szövetkezetbe lépéshez nem szükséges, hogy az illető az aradi kereskedők körének tagja legyen. A takaré- és hitelszövetkezet megalakulása ilyenformán biztosítva van, december közepén megtartják az alakuló közgyűlést s január elsején az intézet megkezdí működését. A szövetkezetbe való belépésre még mindig jelentkezhetni az *Aradi Kereskedők Köre* titkári hivatalában s a szervező bizottság tagjainál.

— **Halálozás.** *Scheffel* János, az aradi és csanádi egyesült vasutak egyik szorgalmas jóra való tisztviselője, mint részvétellel értesülünk, hosszú szenvedés után élte 49-ik évében meghalt. A boldogult temetése, melyen a vasut tisztviselői testületileg részt vesznek, vasárnap déli után fél 3-kor lesz a Boros Béni-téri Dengli-féle házból.

— **Ezüst lakodalom.** *Vermes* Alfréd, *Megyes-Bodzás* község népszerű és érdemes jegyzője tegnap ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját. Vermest és nejét ebből az alkalomból nagy ovációval vették körüli és fényes ünnepséget rendeztek a tiszteletökre, melyen *Mihályfy* Gyula, *Bartha* István, *Zsilinszky* Endre és mások üdvözlötték szép beszédben a jubiláló párt. Megemlítjük, hogy *Vermes* Alfréd az idén ünnepli jegyzőségének is negyedszázados fordulóját.

— **Házasságok.** *Sebestyén* Mihály zimándufalusi állami tanító ma kötött házasságot özv. *Szányi* Jánosné leányával, Annával.

Sárosy István könyvkötő házasságot kötött *Balcsó* Anna kisasszonnyal, *Balcsó* Antal építési vállalkozó leányával.

Somogyi János szobrász házasságra lépett *Panek* Margit kisasszonnyal, özv. *Panek* Vencelné leányával.

— **Tolvajszövetkezet a kriptában.** A multkoriban hírt adtunk arról, hogy *Mátyás* detektív az *Andrássy-utí* esti korzón sétálók között két veszedelmes betörőt tartóztatott le. A rendőrség az elfogott tettesek vallomásai után széleskörű nyomozást indított, melynek meg lett a kívánt eredménye. Három tolvajt, névszerint *Cenker* Bélát, *Krisztán* Kornélt és *Lui* Bélát sikerült elfogni. *Greén* Nándor tb. főkapitány előtt a tolvajok beismerő vallomást tettek. E szerint *tíz rendbeli* lopást és betörést követtek el. E mondták, hogy *Gruics* Lázárral és *Vangel* Farkas Gyulával egy szövetkezetet alkottak, melynek helye a régi temető kriptáiban volt. Itt aludtak s valóságos törzsszervezetben éltek. Főnökük *Vangel* volt, kívül egyetemben követtek el a legvakmerőbb lopásokat. Volt náluk éjjeli és

nappali szolgálat s ilyenkor egyenkint elszéledve indultak munkára. Eleintén a vár sáncaiban és kazamataiban huzódtak meg, de itt a katonák folytonosan zaklatták őket. Nem volt biztos a maradásuk. Töltre aztán az ő temetőbe huzódtak. Sokáig kutatott a rendőrség, míg végre a betörők kényelmes otthonát felfedezte. Mind az ötöt kihallgatták s a rendőrségtől a vizsgálat befejezte után az ügyészséghez szállították őket, hol a veszedelmes sunancok felett ítélkezni fognak.

— **A cselédjutalmak.** Aradváros cselédjutalmaira december 15-ig pályázhatnak azon jóviseletű cselédek, kik legalább három évig szolgáltak egy helyen. Három jutalom van: egy 200 és egy-egy 100 koronás.

— **A clevelandi Tribuna.** A Magyarországból is különösen az erdélyrészi megyékből Amerikába kivándorolt románok az új világ több városában egész kolóniákat alapítottak. Így Clevelandban annyira megsaporadtak, hogy templomot is építettek maguknak és a jassy-i gör. kel. érsek egy arkimandritát küldött nekik, a kinek nagy fizetést biztosítottak. A mint most értesülünk, a clevelandi románok valamiben megelőzték a magyarországi román korifeusokat: mielőtt azok a nagyszabeni megbukott „Tribuná-t” újból megindították volna, ők alapítottak egy hetenként egyszer megjelenő román lapot, a melynek homlokán ott diszlik a *Tribuna* cím. A clevelandi román lap célul azt tűzte ki, hogy megvédje az amerikai románok politikai, gazdasági és kulturális érdekeit és szoros összeköttetést tartson a magyarországi románokkal. A clevelandi magyarokhoz hasonlóan a románok is egyesületet és könyvtárt alapítottak.

— **Betörések Borosjenőn.** *Strasser* Péter borosjenői községi jegyzőnek folyó hó 28-án este 9 óra tájban, erősen ugattak a főszolgabíró és szolgabíró kutyái. A szolgabíró közvetlenül a főszolgabíró mellett lakik s a nagy kutyaugatásra kinézett az udvarra, de ovatossághól vadászfegyverét magával vitte. Alig ért ki az udvarra, látja, hogy kutyája a kert felé tart, aztán hallja, hogy a főszolgabíró kerítése recseg, utána egy zunanás s erős futólépésben igyekszik valaki kifelé a Körös partra. Egy lövést eresztett a levegőbe, mire a főszolgabíró legénye is figyelmes lett s kiment a kertbe, de már a tettes a Köröson átszaladt.

— **Véres verekedés Borosjenőn.** Folyó hó 27-én este 6—7 óra között *Bildhauer* József korcsma helyiségébe betértek *Fehér* Pavel, *Gubás* Juon, *Oana* Sándor és *Dudás* Antonie. Ott hamarosan összeverekedtek, mire *Dana* egy katesövű fegyvert vett ki a szűre alól s azzal *Dudás* Antonienek néki ment. *Gubás* elvette a fegyvert *Dudástól* s kiment vele az utcára, majd nemsokára fegyver nélkül visszajött a korcsmába, erre *Oana* Sándor egy beretválesre kifent hosszú disznóölő késsel neki ment *Dudás* Antonienak s a késsel rajta életveszélyes sebet ejtett. *Dudás* a közkórházban fekszik élet halál között. A tetteseket a csendőrség elfogta. Később, este fél 8 órakor *Fehér* Pál, *Gubás* Juon és még egy ismeretlen társuk megtámadták *Pless* László borosjenői lakost s *Fehér* Pál revolverét kirántva, minden szó nélkül *Pless* Lászlóra lőtt. Szerencsére a golyó nem talált, s másodszer már nem is lőhetett, mert az epen arra járó csendőrmester *Fehér* Pált és *Gubás* Juont elfogta. A harmadik társ elszaladt. A legerdekesebb a dologban az, hogy a csendőrmester tetten érte *Fenért*, aki a revolvert földre dobta s most mindent tagad.

— **A gőzgépközlelők és kazánfűtők vizsgálo bizottsága** december hó 13-án Aradon képesítő vizs-

gálatot tart. A vizsgálni akarók kellően felszerelt kéréseiket a magyar királyi iparfelügyelőséghez (Arad, Rákóczi utca 20. szám). emelet) nyújtsák be. Az előnökök.

A mai nagy nap. Hosszas, fáradságos munkálatok után, végre elkészült az ország legnagyobb karácsonyi tárlata és ma meg is nyílik a nagyközönség számára. Porter áruháza 50 méter hosszú termék jelen helyzetében tündérbirodalomhoz hasonlíthatnók legjobban, hisz oly varázslatos és fényes ott minden a szemre nézve. Az első pillantásra szinte tulcsoknak, túlgazdagnak véljük a választékokat és töprengünk a fölött, hogy lehet majd ebből a rengetegből a nekünk való kiválasztani? De mielőtt körüljárunk az óriási teremben, meggyőződünk arról, hogy a választás szerfölött meg lett könnyítve az ügyes csoportosítás és kiszolgálás által. Mint tavaly, most is elárúsított hölgyek állanak a vevők rendelkezésére: a gyors csomagolásról és házba szállításról pedig szintén megfelelő módon történt gondoskodás.

Legszebb, legizlősebb és legelősebb karácsonyi ajándékok Weinberger Ferencz jóhírű ékszerésznél kaphatók. Arad, Központi-szálló épület. Pontos kiszolgálást gyönyörű újdonságok, saját elsőrendű ékszer készítő és javító üzlet. Telefon 489.

Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa féle valódi angol ugorokatej azonnal eltünteti szepit, májfoltot és mindenemű tisztátanságot az arcáról és annak gyönyörű üdeséget, fiatalosodást kölcsönöz, kar tehát várni, mindenki vegye meg magára. Ara 2 korona, hozzávaló ugorok szappan 1 kor. 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárán Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz ura nál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárán, Tabor Gyula gyógyszerárán Pécskallut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett hazhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorokatejet kérni.

Egy millió korona hozományral rendelkező hölgy sem igényelhet szebb ékszereket nász, vagy karácsonyi ajándéknak, mint a milyenek a Tökölly-teren Farkas Streicher cégnél, valódi arany- és ezüst tárgyakban, dus választékokban és rendkívül olcsó árak mellett beszerezhetők. Ezen cégre az igen tisztelt vásárló közönség kényelmére a zálogüzlettel elkülönítve egy külön bejára ot rendeztetett be, mely bejárt a Tökölly-terre nyílik. Ugyanott dus választékokban meglepő olcsó árak mellett, szép és alkalmas nász és karácsonyi ajándéknak china-ezüst tárgyak is kaphatók.

Szájpadlász nélküli fogak feleslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell nem is lehet. Egy óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás. Barna I. egyedüli specialista szájpadás nélküli műfogak készítésében, Budapest Kerepesi ut 26 szám. Vidékiek megvárhatják.

Hegedüs Gyula kefe, ecset és pipere különlegességei kereskedése Andrássy-ter 15. Hermann-palota. Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, coccus lábtörölő, coccus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

Dentulin fog-crème a legkedveltebb fogcséplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon

T. Üzletfelelnök szives tudomására hozzuk, hogy Revesz Nándor könyv- és papírkereskedő ur (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdának, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A legújabb jószabású női és gyermek felöltőket legelősebben beszerezhetjük a szolid és előzékenyek általánosán ösmert Schwartzberger Manó cégnél, kinek Vörösmarty utca 3. sz. alatti kizárólagos női felöltő árúházaiban az őszi és téli újdonságok nagy választékokban már megérkeztek. A cég fenti módorban a t. vevők igényeit minden irányban kielégíteni ezutánra is főfelelősséggel tüzte ki.

Parmai ibolya szappan. A név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használják a ha tudjuk az, hogy hasonló finom minőségben ilyen árértékkülönbségű szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas partolász céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar

gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíté Szabó Béla piperezszappangyáros, Miskolcon. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyáru kereskedésében.

Ajándékok. A szolid, jó munkáiról híres és többször kitüntetett Bodascher Sziegfried (Bécs II. Praterstrasse 61.) műintézetéből, mely 1879-ben alapítottott minden fénykép után életnagyságú képek készülnek. Aki egy izléses, és megfelelő, karácsonyi — újévi — lakodalmi — névnap — születésnap, vagy egyéb alkalmi ajándékot óhaj, avagy egy kegyeletes örök emléket akar drága halottjáról bízalomteljesen forduljon egyenesen fenti címhez. A karácsonyi rendelések mielőbb eszközöndők! Bővebbet lapunk hirdetési rovatában.

Nagyérdemű vevő közönség becses figyelmébe ajánljuk Nádler Lajos (Arad Andrássy-ter 16. sz.) dusan felszerelt női és férfi divatáruháza, és különösen karácsonyi nagy különösátját is, ahol mélyen leszálított, ugyszólván félárban lehet vásárolni.

Kalandos tolvaj.

(Aki vasuti kocsiiban alszik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28

Pénteken este az esküdtzéki tárgyaló teremben Kerpel Vilmostól elloptak egy 56 korona értékű új téli kabátot. A tolvaj ma reggel már meg is került. Egy detektiv fogta el: még pedig úgy ismert reá a tolvajra, hogy a lopott kabátot viselte. A tolvaj elegáns formájú, fekete bajszos fiatal ember, akiről senki sem tetete volna fel, hogy lopni szokott.

A rendőrségen Greén Nándor. tb. főkapitány fogta vallatóra, ki előtt azt mondta, hogy Király Sandornak hívják, galaci születésű, budapesti gépész, legutóbb azonban szabósegéd volt. Néhány napja tartózkodik Aradon, s mivel nincs lakása, üres vasuti kocsiiban alszik.

Greén a nála lévő levelekből megállapította, hogy Gyulán fogházban ült, mire a tolvaj be is vallotta, hogy tényleg három hónapig volt elzárva, és e hó 21-én szabadult ki.

Délután egészen más vallomással állott elő a rejtélyes multu ember. Azt mondta, hogy Kovács Sándornak hívják, marosvásárhelyi születésű, törvénytelen, szabó. A 62-ik gyalogezredben szolgált Bécsben, honnan megszökött június 11-én. Azóta Budapesten lakott Király Sándor név alatt. Később Nagyváradra került, majd Gyulára, hol három hónapot ült a fogházban.

Hogy melyik vallomása az igaz, vagy hogy esetleg egyik sem való, még nem lehetett megállapítani. Greén távirati megkeresést küldött Gyulára, Nagyváradra, Marosvásárhelyre és Bécsbe.

Valószínű, hogy sok érdekes dolog fog kialsúlni a kabátlopász révén kézrekerült elegáns tolvajról.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Az ügyvédi kar reputációja. A temesvári kamara egy ügyvédet, akivel minduntalan nagyon sok baja volt, végleg elmozdított az ügyvédség gyakorlásától. Az ügyvéd ezt az ítéletet megfélebbezte, a magyar királyi Kuria az elmozdítást a következő indoklással hagyta helyben. Az elítéltnék javíthatlan és tisztességtelen volta nyilvánvaló és a kar érdeke azt kívánja, hogy oly tag, aki rá csak szégyent hoz, abból eltávolíttassék és a rothadt testrészt elmetessék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktörzs.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 28

Munkálatok Buzakinálát mérsékelte, a vételkérdés korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, változatlanul tartott áron. Egyéb gabonának tartottak. Időjárás hideg.

Állatörzs. Berlin 1/4, Paris 10 magasabb.

Zárólap 18 drb. 1000

Buza 1904. áprilisra	7.72 — 7.73
Rozs 1904. áprilisra	6.68 — 6.69
Zab 1904. áprilisra	5.50 — 5.51
Tengeri 1904. áprilisra	5.19 — 5.20
Rapce 1804. augusztusra	11.80 — 11.90

Zárólap 18 drb. 1000

Buza 1904. áprilisra	7.70 — 7.71
Rozs 1904. áprilisra	6.67 — 6.68
Zab 1904. áprilisra	5.50 — 5.51
Tengeri 1904. áprilisra	5.18 — 5.19
Rapce 1904. augusztusra	11.80 — 11.90

Az aradi kereskedelmi és iparkamara december hó 4-én (pénteken), délután 5 órakor saját székházában lévő nagyteremben teljes ülést tart. A napirend főbb tárgyai:

A kereskedelemügyi m. kir. minister ur leirata, melylyel észrevételeink közlése vegett megküldi a kolozsvári társkamara felterjesztését képes levelező lapoknak vegyes kereskedők által, külön iparigazolvány váltása nélkül árusíthatása tárgyában. Az aradi kereskedők körének kérelme a tagjai részére rendezendő tanfolyam költségeihez hozzájárulás iránt. A számvizsgáló bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban a jövő évi kamarai költségelőirányzat megállapítása. Az Országos iparegyesület átirata a törvényen kívüli állapot megszüntetéséről tett felterjesztés ügyében. Az „Országos Molnáregyesület“ átirata a malomiparnak képesítéshez kötése tárgyában. Az aradi ipartestület átirata a sütőiparosok vasárnapi munkaszünet tárgyában felterjesztés iránt.

Fizetéskeptelességek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéskeptelességekről tesz jelentést: Schwarcz Miksa, Budapest. — Korlovcics Markus, Zágráb. — Kremzier Laura, Siskós. — Markovits Markus, Ungvár. — Markovits Armin, Ungvár. — Fünberg Samu, Kószeg. — Prähchutz Lipót, Bécs. — Meder Ödön, Saaz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. M. Budapest. A közlöndök halmaza miatt a novellára csak ma kerülhetett sor. Az természetes, hogy naptárunkban lesz sok szépirodalmi közlemény. Harmadik kérdésére nem mel kell felelnünk. A vidéki lapok, sajnos, ma még nincsenek abban a helyzetben, hogy e fajta kérelmet teljesíthessenek.

K. S. Déva. Felső kereskedelmi iskola Aradon is van. A budapesti Kereskedelmi Akadémia címe: Alkotmány-utca, 11. Magániskolát nem ajánlunk.

Incognito. Világos. Még ez sem megfelelő. Levélformában ma már nem irnak tárcát. A papírnak csak az egyik oldalára sziveskedjék írni.

Záray étlapja

mára:

Tokszelet tatármártással.
Hal és libamáj aspikban.
Vaddisznó áfonyával.
Nyul nyersen és süte.
Libamáj nyersen és süte.
Kanapé meg forró haché.
Prágai sonka és karaj.
Orsovai kaviár (malossol!)
Halconservék, pácolt halak.
Hal- és olasz-saláta.
Havasi túró, teavaj.
Záray híres tormása!
Dobostorta.
Ceylon tea, Blocker-cacaó.
Teasütemények, cukorkák.
Rumok, likőrök, pálinkák.
Finom borokból ittókák.

Buffet vasárnap este is nyitva (Salacz-u. kapun át).

Tisztelettel

Záray Géza,
delikateszárú-gyártó.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irt: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

[9]

(Folytatás.)

Donna Eliza elmondta, hogy a város hajdan lent feküdt a völgy fenekén. Egyszer csak megjött azonban a láva s vérzős arccal pillantott le a völgy peremén. Mi az? Megjött az utolsó ítélet napja? A város sietve a hátára, a fejére s a hóna alá szedte a házakat s felugrott a Monte Chiaro tetejére, mert ez a hegy volt hozzá legközelebb.

Zegzugosan szaladt fel a hegy hátára. Mikor már jó fent volt, ledobta a város egyik kapuját s egy darab falat hozzá. Aztán csigatekeredéssel futott körül a hegyen s itt is, ott is ledobta a házakat. A szegény emberek háza legördült a hegy oldalán. Nem élt rá törődni velük. Így persze csak szűk, szabálytalan és zegzugos utcák keletkeztek. A főutca csigavonalban tekergett fel a hegyre, úgy ahogy a város felszaladt s itt-ott eldobott egy egy templomot, vagy palotát. De annyi rend mégis maradt, hogy a város javarésze került legfelülre. Mikor a város felérkezett a hegy tetejére, ott kiterítette a vásártérrel s rárakta a városházát, a székesegyházat s a Geraciát-palota.

De ha Alagona Gaetanó vele menne, Eliza felvinné magával a vásártérre s megmutatná neki, hogy micsoda földeket bírtak hajdan a Alagonák az Etnán s a cataniai rónaságon és hol élt régen a hegy nyergén a várak. Mert ezt is meg lehet onnan látni, de még sok más egyebet is, a többi közt a tengert is.

Gaetanó észre sem vette, hogy donna Eliza milyen régen beszél; de József páter, aki különben éppen nem volt türelmetlen ember, szeliden szólalt meg:

— No most már eljutottuk az önök házáig, donna Eliza!

De az asszony biztosította páter Józsefet, hogy nála nincs semmi látnivaló. Amit Gaetanónak mindenképp meg akarja mutatni, az az a nagy ház volna a korzón, melyet nyári palotának neveznek. Nem olyan szép, mint a Palazzo Geraci, de nagy; s mikor a hajdani Alagonák még hatalmasak és tekintélyesek voltak, ide költöztek át nyárra, hogy közelebb legyenek az Etna házához. Az utca felől nem sokat mutat az épület, de belül pompás tovara van, mindkét emeleten nyílt, oszlopos folyosóval. A tető fölött pedig terrász van, kék és fehértégla-akirakva s mind-egyikbe bele van építve az Alagonák cimere. Nem szeretné látni ezt Gaetanó?

Gaetanónak eszébe jutott, hogy donna Eliza otthon bizonyára hozzászokott, hogy kis gyerekek odamennek hozzá s az ölébe ülnek. Talán észre sem venné, ha ő is úgy cselekedné? S megpróbálta. Ugy van. Eliza már megszokta. Eszre se vette.

Folytatja a mesét a palotáról. Pompás nagy termek vannak benne, ahol az Alagonák ősei táncoltak és játszottak.

Van benne egy nagy terem a zenekar számára való függő-erkéllyel, régi butorokkal s alabástromból apró templom alakúakra készült órákkal, melyek fekete ébenfatapon állnak. A diszszobákat nem akarja senki, de donna Eliza azokat is megmutatná Gaetanónak. Ugy-e, Gaetanó azt hiszi, hogy ő, donna Eliza, ott lakik a nyári palotában? Ah, de hogy! Ott a testvére, don Ferrante lakik. Ferrante kereskedő, s lent a földszinten van a boltja. Mivel még legényember, a palotában minden szanaszét van, úgy, ahogy ősidóktól fogva volt.

Gaetanó azon tanakodott magában, hogy ott maradhat-e még tovább is Eliza ölében. Csodálatos, hogy eddig is nem vette észre. De jó is, mert különben azt híhetné, hogy Gaetanó lemondott róla, hogy szerzetes lessz.

De Eliza most jobban el volt foglalva a gondolataival, mint valaha. Az arca barna színe ellenére is nekiperült s néhányszor felrántotta a szemöldökét, ami nagyon tréfássá tette az arcát. S aztán arról kezdett beszélni, hogy ő maga hogyan él.

Ugy látszik, donna Elizáé volt a legkisebb

ház az egész városban. A nyári palotával alighanem szemben feküdt, de ez volt az egyetlen érdeme. Magának Elizának egy kis boltja van, melyben szent medaillonokat, viaszgyertyát s egyéb vallásos tárgyat árul. De ebből az üzletről mostanában nem lehet annyit keresni, mint hajdanában. A bolt mögött egy kis műhely van. Ott szokott lüni a férje s szentképeket és olvasószemeket esztérgá yozott, mert signor Antonelli művész-ember volt.

S a műhely mellett van néhány kis szűk lyuk, amelyekben megfordulni is alig lehet s amelyekben úgy kell kuporogni, mint a király börtöneiben. Fenn az emeleten meg van a tyukól. Az egyikbe fészket rakott szalmából s keresztbe rakott egy pár pálcát, hogy legyen a szányasnak hova ülni. Gaetanónak szabad volna ott járni, ha eijönne hozzá.

Gaetanó azt gondolta magában, hogy milyen jó volna megsimogatni donna Eliza arcát. Szegény asszony, bizony majd elszomorodik, ha megtudja, hogy ő nem megy vele. Talán jó volna megcirogatni egy küssé S Gaetanó lopva József páterra pislantott. A páter szemeit lesütve ült a helyén s rendes szokása szerint sóhajtozott. Nem is gondolt Gaetanóra, Eliza pedig észre sem vette, hogy a fiú megsimogatja.

Arról beszélt, hogy van egy szolgálója, akit Pacificának hívnak, meg egy Luca nevű szolgálóégye. De nem sokra megy velük, mert Pacifica vén s mióta megsüketült, olyan gombba, hogy nem lehet hasát venni a boltba. Lukács pedig, aki tulajdonképpen esztérgályos s a kinek az volna a do ga, hogy szenteket fargon eladóra, soha rá nem vehető, hogy megmaradjon a műhelyben, hanem min ig kimegy a kertbe s a virágokkal piszrog. Mert donna Elizának kertje is van ott fenn a Monte Chiaro körszágában. Na gondolja azonban Gaetanó, hogy valami különös ez a kert. Hanem ő, donna Eliza, nagyon tudná szeretni az öcsésőt, mert a híres Alagonák közül való. Sokszor beszélték otthon Lukács, Pacifica meg ő, hogy:

— Nem volna baj, ha megsziporodnék is a gondunk, csak ide jönne az a fiú!

A Madonna tudja, hogy így van a dolog, csak a kérdés, hogy Gaetanó meg tudná-e szokni, hogy lemondjon egyről s másról az ő kedvükért.

S ezzel be is fejezte a mondókáját donna Eliza. Páter József szólalt most meg és azt kérdezte, hogy mi a szándéka Gaetanónak. A rektor azt akarja, szólta a páter, hogy a fiú maga határozzon. S nincs kifogásuk ellene, ha vissza akar térni a világba, mert utolsó sarja nemzetségének.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1908. évi november hó 29-án:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

A pesti nők.

Operette 3 felvonásban. R színt francia eszme után írták: Tann Bergler O. és Norin E. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Magyar színre átdolgozták: Feld A. és Mérei A.

SZEMÉLYEK:

Rozsnyay	Bejczy Gy.	Mimi, leánya	Szilassy J.
Prokopné	Pajor Agnes.	Ercsi	Fóti Frida.
Klára, leánya	Rózsa Lili.	Gyuri	J hal József.
Pedal	Polgár S.	Dr. Czinege	Mariházi M.
Strabinszky	Füredi J.	Csiga, irnok	Győre Alajos.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bériet 60. sz.

Páros.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes árkakkal:

Az ingyenélők.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irt: Vidor Pál. Zenéjét szerzették: Szentirmai Elemér és Serli Lajos.

SZEMÉLYEK:

Boros János	Polgár S.	Fürge Jani	Rékessy Gy.
Mari, neje	Pa or Agnes.	Kis Sári	Fóti Frida.
Lujza, leánya	Aranyosi J.	Kovács	Juhász S.
Weiner Vilmos	Bónis Lajos.	Wurm	Füredi J.
Balogh István	Simon Jenő.	Starck	Sarkadi A.
Bódi Ferenc	Könyves J.	Varga	Németh J.
Gangos Eszter	Gazdi A.	Egy ur	Juhai József.
Fürge Döméné	Bácsné.	Pincér	Abai Gyula.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NAPIREND.

November 29. Vasárnap. Róm kath. naptár: Szaturnin. — Protestáns naptár: Szaturnin. — Görög-keleti naptár (november 16.): Maté. — A nap két 7 óra 11 perckor, nyugszik 3 óra 55 perckor.

Kólosay-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett a diesterem.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, éjjeli fagy, sok helyütt csapadék, szeles.

November 29. A pécskai iparos dalegyesület mükedvelői előadásal egybekötött táncmulatsága (Heller-shálló.)

November 30. Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Lyceum.)

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrassy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

Alkalmi vételek!

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy néhány nagyobb könyvtár vétele folytán óriási mennyiségű **dizsműveket, regényeket** és **ifjúsági iratokat** csaknem teljesen új állapotban, szintugy átjatszott hangjegyeket is

megleپő olcsó árakon

árusítok. Több ezer kötet francia, angol és olasz mű is igen jutányosan kapható.

Ujdonságok a könyvpiacon!

Gáspár: Hét év a tengeren. Mikszáth: Almanach 1904. Ex-lex naptár 1904 re, Darday: Közigazgatási törvénytar, Jókai: A hol a pénz nem isen stb. stb.

Disz-levélpapírok legnagyobb választéka; Divatos különlegességek. Igen olcsó árak!

Minden vallásu **imakönyvek** gyönyörű kivitelben, bámulatos olcsó árakon. A legkedveltebb naptárak nagy választéka. Előjegyzési naptárak rendkívül jutányos árakon.

Irodai cikkek kitünő minőségben. Író-, rajz- és levelepapír dus választékban. **Posner-féle űleti könyvek** teljes bizományi irakata gyári árak mellett. Képes levelez lapok nagyban és kicsinybeni árusítása.

Mindenféle festészeti kellékek; valódi düsseldorfi olajfestékek, paletták, a legjobb beiga festővászon. Olaj és akvarell festékek egész felszerelése készletekben. Festőminták nagy választéka, ugy eladásra, mint kölcsönzésre.

Rémek rézmetszetek és olajfestmények a legnagyobb mesterektől kerettel és keret nélkül. **Igen jutányos árak! Papirkeretek.**

Egyes könyvek, valamint **egész könyvtárak** méltányos árakon való **vásárlása**, va amint könyv árak legelőnyösebben való rendezése és kiegészítése.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

melyben minden ujdonság kapható.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

mely szintén az összes ujdonságokat tartalmazza. 257 oldalos zenemű kölcsönjegyzék ára 40 fillér.

Előzékeny és pontos kiszolgálás ugy helyben, mint **vidékre.**

Kiváló tisztelettel:

1442

Kerpel Izsó.

Most jelent meg
Magyar nemzetiségi politika
 Irta: Bánfi Dezső báró.
 Bolti ára 1 korona.

Dárdai Sándor
Közigazgatási
Törvénytár

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.
 10 kötet ára **120 korona.**
 Kapható:
INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,
 Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.
 Városi és megyei telefon szám: 517.
 A helyben december hó folyamán megnyíló egyéves önkéntességre előkészítő tanfolyamra szíveskedéssel jelentkezések elfogadtnak.
 A tanfolyam esti órákban lesz, és ez a magán hivatalnokoknak különösen előnyös.
 Tankönyvjegyzék ezen tanfolyamra cégünk birtokában van.
 A könyvek állandóan raktáron vannak.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKOZLO ROVATA
 A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:
 Dél előtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta félévtetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:
 Vidéki kézmű-áru üzletbe a paraszt-áru cikkekben jártas, magyarul, németül és románul beszélő segédet.
 Aradi üzletek részére ügyes elárúsító leányokat.
 Vidéki kisebb vegyesárúüzlet részére fiatal ízr. segédet, aki románul tud.
 Vidéki fűszer- és vegyeskereskedés részére fiatal segédet, aki a magyar-, német és román nyelvben jártassággal bír.
 Aradi játék-áru-üzlet részére ügyes, fiatal segédet.
 Vidéki női divatáru üzlet részére a magyar, német és román nyelvben jártas segédet.
 Aradi férfi-divat és játékaru-üzlet részére fiatal, ügyes segédet, kezdő fizetéssel.
 Vidéki fogyasztási szövetkezet részére a fűszer- és vegyes szakmában jártas üzletvezetőt, 1000 korona óvadékkal.
 Vidéki rőfős-áru üzletbe szakképzett ügyes segédet, aki a kárikatrendezést is érti, előnyben részesül.
 Vidéki fűszer- és vegyes-üzlet részére fiatal románul tudó segédet, kezdő fizetéssel.
 Több rőfős- és vegyes áruüzlet részére a román nyelvben jártas fiatal segédet.

Ajánlunk:
 Üzletvezetőnek, vagy első segédnek a bör-áru szakmában kiválóan jártas egyént, aki ily minőségben elsőrangú üzletben működött s önálló börkereskedése is volt, magyarul, németül, szerbül és románul beszél.
 Inté. ügyes női alkalmazottat, aki a fővárosban hosszabb ideig alkalmazva volt, irrodatisztnak, vagy pénztárhoz. Felső kereskedelmi iskolai érettségét tett, a magyar német és román nyelvben jártas fiatal embert irodai gyakorlónak.
 Elsőrendű nagykereskedő cégnél sok évi gyakorlattal bíró könyvelőt, naponta 1—2 órai irodai foglalkozásra.
 A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKOZLÓ OSZTÁLYA.
 Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
 elnök. titkár.

Az aradi
Vonós-négyes

december 8., január 24., március 6. estélyekre bérlet, úgy mint estélyjegyek kaphatók

Ifj. KLEIN MÓR
 könyvkereskedésében. 2504

MERCUR Vesz és elad vidéki takarékpénztár- és bankrésztvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapír- és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít. Bank- és tőzsdényekben szakszerű felvilágosítással ingyen szolgál.
 váltóüzleti részv.-társ.
 BUDAPEST, V., Fűrdő-utca 3. sz.
 BANKOSZTÁLY. SORSJEGYOSZTÁLY. VÁLTÓÜZLET.
 A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsító helye. 2558
 — Sorsjegyek osekély havi részletfizetéssel; előnyös sorsjegytársaságok. — Sorsjegybiztosítás: legolcsóbb díjszabás kívánatra bérmentve.
 Rövid levélcim: MERCUR, Budapest, Fűrdő-utca. Részvénytőke: 1,000.000 kor.

Karácsonyra alkalmi vételek
 Ifjúsági iratok, mesés könyvek és díszművek teljesen új állapotban **félárban!**

Újévi és karácsonyi ajándékoknak a legvonzóbbaknak bizonyult

Diaphanie
 ramek üvegre festett ablakdiszek, virág- táj- és szentképek fémkeretben. Ennek sikerült utánpótlása átlátszó papirkivitelben

mesés olcsó árban!
 A legdiszesebb levélpapír, szép finom dobozokban, a legválogatottabb minőségek és színárnyalatokban.

Olcsón!
 Divatos papír, fém, bőr és celluloid különleges ségek!

Szines lámpaernyők, művészi kivitelű emlékkönyvek, író és itató papír mappák — Képes levelezőlap albumok beszerzési áron!
 Festő-minták, leghíresebb mesterek után úgy eladásra, mint kölcsönzésre.

Imakönyvek
 gyönyörű kivitelben bámulatos olcsó áron! — Irodai cikkek kitűnő minőségben.
 Nagyban vásárlásoknál, iskolai és papíráruk-nál gyári árak!

Aradi első legnagyobb 75.000 kötetes kölcsönkönyvtár!

Minden — évek hosszú során át megjelent — jobb mű raktáron van. Könyvtáram hízagtalan egészletképez, tökéletességben utólérhetlen, minden fővárosi könyvtárral felveheti a versenyt.

Előfizetési árak helyben:
 Havonként letzés szerinti kicseréléssel **K. 120;**
 a tanuló ifjúságnak csak **80 fill.**

Vidéki t. előfizetők kívánatra 5 kilós csomagoként szintén tetszés szerinti kicseréléssel körülbelül 20—25 könyvet havonként 3 kor.
 Kisebb küldemények megállapodás szerint.

Jegyzékek postán bérmentve.
 Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin
 Arad, Deák Ferenc-utca 2.

A fűtési idény beálltával ajánlunk
 elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszenet,
 100 kiló 3 korona 40 fillér;
 elsőrendű darabos 111

légszesz pirszenet (coks,)
 100 kiló 4 korona — fillér.
Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszénél
500 kgr. vételnél 25 fillér engedmenyt nyújtunk.

Vasaláshoz
 ajánlunk, száraz bükkfából égetett
faszenet,
 100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.
 Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.
 Csomagolás faszen 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA
 vaskereskedése Aradon.
 Telefon szám 139.

A legjobb és legelőnyösebb
üditőital,
 mely mint astartali ital különösen kedvelt és borral, cognacokkal vagy szőlőyi szőlőpárával vegyítve kitűnő lágy ital.
MATTONI-FELI
GIESSHÜBLER
 boltja a szomszéd, hűtő és felhűtő egyaránt. A legjobb szesz a nyári hőség tükasztó hatás ellen.
 2679

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.52
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 9.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sziv. este 9.20

Weisz Hugó fényképész, ki külföldi tanulmány-utjáról csak nemrég tért vissza, mély tisztelettel kéri a nagyrabecsült közönséget, kegyeskedjék őt karácsonyi és újévi megrendeléseivel mielőbb megtisztelni, hogy a megrendelendő fényképek az ismert művészi kivitelben idejekorán elkészülhessenek.

Az igen tisztelt megrendelők nagyobb kényelmére fényképfelvételük borus vagy esős időben, ugyisintén a sötét beállta után is a

napfényt teljesen pótló villanyfény mellett

a legkényesebb igényeket is kielégítő, meglepően jó eredménnyel eszközöltesnek.

Pillanatfelvételek gyermekekről villanyfény mellett is remekül sikerülnek. Temérdek újdonság a t. érdeklődők által bármikor megtekinthető. Reggel 7 órától est 6-ig nyitva. Előzetes bejelentés esetén ezen időn túl is. A műterem egész napon át látva van.

WEISZ HUGÓ

fényképész,
ARAD, Forray utca 1. sz. 2492

Pöstyén

csúsz, köszvény, ischias, exsudatok spectális legújabb gyógyhelye.

Preop.: a fürdőgastatóság

Téli kúra
kényelmesen a fürdőintézetben.

Házi kúra
az iszappal házi orvosi kezelésben.

Iszap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszer-tárában, Deák Ferenc-utca 11-12

Egy magyarországi bérlő levele.

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító urnak Neunkirchenben, Alsó-Ausztria. Naszály.

Van szerencsém itt e helyen köszönetemet kifejezni azért a csodás hatásért, mely az Ön kitűnő Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító-teájának használata után nyilvánul. Evvel a teával egy süttői asszonyt teljesen meggyógyítottam, habár ezt az asszonyt már harmadnegyed év óta a környék legjobb orvosai gyógykezelték és már lemondottak az életéről. Ezen kúra által a tea oly kedvelt lett itt a környéken, hogy Török József gyógyszerész, Budapest, Király utca 7. bizonyosan nagy mennyiséget ad el a süttői gazdáknak.

Az én házamban is megtörtént, hogy én nálam alkalmazott fiatal ember oly éles csusz-fajdalmakat érzett, hogy se kezét, se lábát mozgatni nem tudta, de az ön teájától három csomagnak elhasználása után teljesen meggyógyult. En is használom ezt a teát kétszer évente és megvagyok győződve, hogy az nekem jót tesz. Még egyszer a gyógyultak leghálásabb köszönetét kifejezve, maradok kitűnő tisztelettel

Hohldampf Mihály,

• bérlő Naszályban, n. p. Fous, Magyarország.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító nál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszer-tárában és drogueriakban.

Aradon főraktár: Földes Kelemen és Hajas Árpád gyógyszer-tárában. 1569-V.

1 csomag 2 korona, 1 postaküldemény 15 csomag tartalommal 24 korona bérmentve, bármely magyar postaallemásra szállítva.

Központi divatáruház
Deutsch Testvérek
Arad, Minorita-palota.

Nagy
Selyem és gyapju
OCASSIO!

Ruhakelmék
és divatselymek

I koronától
feljebb
2491
mig a készlet tart.

Központi divatáruház
Deutsch Testvérek
Arad, Minorita-palota.

Magas jutalékkal felvétetnek
bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban sorjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300-500 korona kereset.
Ajánlatok intézendők a „Szerencse Híradó” kiadóhivatalának, postafiók 180, Budapest. 2317

KINTZLER ZOLTAN
Cronometer műorás és ékszerész
Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom
óra és ékszer
kapható. 1631
Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb
nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyisintén
uraságoktól levetett ruhákat
a legeslegmagasabb áron.
Kivánatra házhoz is megyek.
Roth A.
butorvétel és eladás.
Árpád-ter 4. sz. (a zsidótemplommal szemben) 1471

Az aradi
Deák Ferencz-utca 39. szám
alatti
háza
szabad kézből
eladó.

Értekezni lehet Jorgovics Döme m. kir. számvevősegi főnökkel, lakik Makón. 2471

Erdélyi szürposztó-raktár.
Pokrócok
örkeztek a tőli igényre es pedig:
Gardaságf 16 **pokrócok**
Ágytakaró **pokrócok**
Futó **pokrócok**
Kórházi **pokrócok**
Ablak e15 **pokrócok**
Vasaló **pokrócok**
Kocsi **pokrócok**
Brassói hosszuszőrű **pokrócok**
Fürdő **pokrócok**

csakis hazai gyártmányok leszállított áruk mellett kaphatók az
Erdélyi és Bácskai Iparárú Raktár
Reich B. Károly
Fia és Társa
2223
Aradon, Andrássy-tér 6. sz., (Yerboz-ház.)
Erdélyi szürposztó-raktár.

FOGAK

szápadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolításának 3 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rag vele. Régi fogsorok átalakíttatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégítetnek.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítetik.

Fogorvosi intézet:**BUDAPEST,****VII., Erzsébet-körút 50. sz I. em.**

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL. GROSSMANN S.

Fogtechnikai vezető:

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel: d. e. 10-12 óra
d. a. 8-7-ig.

a párisi fogorvosi akadémia kiállításán a keresztel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Reszletfizetésre is.

2288

Uri házak

figyelmébe!

Kedvező feltételek mellett ajánlkozom házakhoz

vasalásra.

Czímem

2451

Proháska Ferenczné,
Fejsze-utca 8. szám.

Telefon 242. sz

Kalmár * **** * József**

villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-tára

2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok családi

Singer varrógépeket,
karikahajós (Ringschiff) gépeket

házi vagy ipari használatra: 5 évi írásbeli jótállással, kedvező havi részletfizetés mellett.

Varrógép javítások

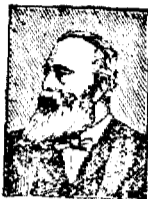
jótállás mellett eszközöltetnek.

Kitüntetve. Alapítva 1879-ben.

A legszebb, legalkalmasabb és legötletesebb

karácsonyi ajándék

egy életnagyságu arckép, mert örök becse van és egyszermiind szobadiszul, továbbá előnyös nász-, nevnapi, születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéku szolgál, de ugy is mint örökös emiék (különösen megholtakra) föltötte alkalmas. Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem el. Nagysága 40:50 cm., ára 3 frt.

Hü hasonlatosságért és tartósságért kezeskedem.

A fényképet sértetlen állapotban küldöm vissza. A képet 10 nap alatt elkészítem. (Karácsonyi ajándéku szánt képeket tessék minél előbb megrendelni.)

Bodascher Szigfried kitüntetett arcképfészeti műintézete
Bécs, II., Praterstrasse 61.

2639

FONTOS**GYOMORBAJOSOKNAK!**

Étvágyhiányt, gyomorfájdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle**MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.**

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat: Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 140 korona.

Gyógyszertárban kapható.

Főraktár: BRÁDY C. gyógyszer-tára a „Magyar Királyhoz” Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Specialbrochür.” 5 kor. beküldése után 6 kis üveg, 4.50 kor. beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmentve küldve. Képviselet Magyarország részére:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi MÁRIACZELLI gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Stiászny József

kaptala és sánfa készítő

Aradon, Andrássy-tér 4. sz. (Nádor szálloda-épület.)

Kitüntetve 1901. és 1902. évben.

Ajánlja magát mindennemű kaptala és sánfa készítésére pontos kiszolgálással, 14 év óta fenálló üzlettem tanuskedik jó hírnevemről. Főtörekvésem: vévőimet a legjobb anyagból készült áruval jutányos árak mellett kiszolgálni. 281

T. cz.

Van szerencsénk a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy

BASZTIÁN és MARINGERtársas cégünk alatt, f. é november hó 18 án, **Welter János** (volt Templom utca) és **Kazin-czy-utca sarkán** egy a mostani kor igényeinek megfelelően berendezett**úri-szabó üzletet**

nyitottunk, ahol a legujabb divatu szövevekből a legujabb fazon szerint mindennemű rendelések pontosan és jutányos ár mellett eszközöltetnek.

Mindennemű **egyenruhák** előírás szerint pontosan elkészítetnek. Magunkat a n. érd. közönség nagybecsű pártfogásukba ajánlva,

kiváló tisztelettel

Basztján J. és Maringer J.

polgári- és egyenruhás-szabók.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO** tanár aláírása látható.**vértisztító- és edző-szer**

1838 ik év óta biz os sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár

FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

798

Minden nagyobb gyógyszer-tárban kapható.

November hó 30-igtűzkárunknál megsérült áruk **rendkívül olcsó áron** lesznek eladva.Eladásra kerülnek: nagymennyiségű fehér és színes **asztalnemű, törülközők, czérna-vásznak** és **chiffonok.****Ruhakelmék,** sérültek, minden elfogadható árban. — Az utolsó őszi divatkelmék nagy választékban **sértetlenek** szintén mélyen leszállított áron.**ROSENBLÜH H. és TÁRSA.**

Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

140

Uj és használt Zongorák, Pianók és hangjegyek
 Az 1850. év óta fennálló üzletében a legjutányosabb árakban, kizárólag a hangszerek részletfizetésére is kaphatók, esetleg havonkénti bérfizetés mellett **bérbe is vehetők.**

Zongoráim: Bösendorfer, Ehrbar, Hamburger, Heoffmann, Kern, Krämer, Koch & Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Stingl, Schweiggoffer, Thék és Weszely gyárakból valók.

Hangora javítások és hangolások elfogadtnak.

Kölcseknökönyvtárban az olvasási-díj: havonként 1 korona 60 fillér. Kötetenként 0 fillér. 1172

Krispin József
 Deák Ferencz-utca 28. sz.
 Telefon szám 35.

710—1908. g. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város részére 1904. évben szükséges berendezési szerek szállítására iránt folyó évi november hó 30. án d. e. 10 órakor árlejtsést tarti.

Kikiáltási-ár: 1. 60/0-os nyers karbon kilójáért 46 fill. 2. 100/0-os jegecz karbon kilójáért 1 kor. 86 fill. 3. Hungária kresolin kilójáért 26 fill. 4. 100 százalékos clormész kilójáért 84 fill. 5. Kénkö rudakban kilójáért 24 fill. 6. Kresylmész kilójáért 24 fill. 7. Veres karbon kilójáért 10 fillér.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt nyújtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellé, elve van s ha ajánlatot tevő kijelenti, hogy az az árlejtsést feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1908. évi november hó 23-án tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angel, s. k.
 aljegyző.

Karácsonyi és újévi ajándékok

áruháza nyílik meg december hó 1-én

a volt **Deutsch Testvérek Szabadság-téri üzlethelyiségében,**

ahol meglepő újdonságok disztárgyakban, játékokban, és emléktárgyakban, ugyszintén teás, vizes és pálinka készletek, alkalmi vétel pongyolák, blousok, zsouponok (alsó szoknyák), gyermekruhák és kötények 50%-al gyári áron alul, szabott árak mellett kaphatók. Könnyen megtekinthető, minden árhoz külön osztály. Felkérjük a t. vevőközönség, hogy erről meggyőződjön anélkül, hogy a vétel kötelező legyen, ezt megtekineni. 2464

Gyönyörű padlókat kapunk kefe, viasz és festék nélkül, ha a világhírű DYNALIN-PASTÁT

használjuk. Minden normális szoba padlója — akár kemény vagy puha fából (linoleum is) két puha rongy és némi Dynalin-pasta segítségével néhány perc alatt csodaszép világosbarna, pompásan fényes lesz és hamar megszárad.

A Dynalin-pasta alkalmazásával még a következőket lehet elérni:

Minden butordarab, akár puha, akár kemény fából van, akár matt vagy fényezett, olyan lesz, mint az új és a feltjait eltűnnek 3-4 szeri tisztítás után.

Márványtáblák, márványkövek, akármilyen öregek is, egy percz alatt mint a tükör úgy tündökölnék.

Világos csipők gyönyörű szépek lesznek és a bőr feltűnő tartósságot nyer. Lakkcipők, akármilyen öregek, pompás fényt nyernek és a bőrt konzerválja.

Egy adag ára, elégséges 3 ablakos szobához 585

2 kor. 20 fill. 585

Féladag 1 korona 10 fillér. 585

Főraktár Ausztria Magyarország és Németország részére:

Longlife-vállalat, Bécs,

VI. Gumpendorferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

Mint különlegességet ajánljuk:

a „Lyra-tinktúra“-t, melylyel poloskát és annak petéit garancia mellett teljesen ki lehet irtani. — Egy nagy üveg ára 1 kor. 30 fillér.

Megrendelhető a Longlife-vállalatnál, Bécs, VI. Gumpendorferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

Feltűnő újdonság!

DELICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia 1434

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

4 frt 34 egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege álvány, összesen 41 drb.

5 frt 95 egy 6 személynek való étel-készlet, legfinomabb karlsbadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 leves-tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelékes tál, 1 saláta-tál, 1 tészta-tál, 1 cauce-tál, 1 saucé-alja, 1 sőtartó összesen 26 darab.

3 frt 45 egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig: 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 cukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.

SZABU ALBERT
 ő csász. kir. Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhabehatározási cikkek nagy raktárában
ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.
Telefon 239.

Fehér porcellán tányér 10 kr. darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. darabja. Likör készlet 6 személyre 90 kr. Függlőlámpa 3 frt 50. Mosdó készlet színes 4 frt 80 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Ugyanaz üvegből 90 kr. Évőeszközök: 1 kés, 1 villa, 1 kanál, összesen 50 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavétetnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótestek 30 kr. darabja. 2224

Nagy arany-, ezüst- és ékszer-javitó műhely!

A n. 6. közönség becses tudomására hozom, hogy az eddig Bonts-házban létező Papp Kálmán utóda-féle

aranyműves műhelyemet Forray- és Rövid-utca sarok
(Hajak-féle üveg-udvarba

helyeztem át,
és mint eddig, úgy ezentúl is mindennemű javításokat olcsón és pontosan eszközök, valamint régi törött arany és ezüstműt legmagasabb árért veszek vagy újá alakítok. 2482

Allandó raktár karácsonyi és újévi ajándékokban. A n. é. közönség becses bizalmát továbbra is kérem, tisztelettel

Papp Kálmán utóda.

Alapított 1893. Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,
Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben csinos gyermek-ágyakat, mindenféle

rézbutor,

összecsatolható vaságyakat. Sodrony-ágybetétek minden méretben készíttetnek.

Pontos kiszolgálás a legjutányosabb áron. 2005

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dick Ferencz Alajos

fényező és mázó mester

Aradon, Boczkó-utca 9. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat u. m.: fürdőszoba és kádak-, vas- és fa-butorok-, vízikannák-, tálcza-, kályhavédő-, fakosarak

aranyozás és márványozását, függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára és érczre diszes kivitelben, floderozások minden színben a legsecsessőbb kivitelben jutányos árban és pontosan teljesíttetnek. 1475

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstművek készpénzért a legmagasabb árban megvétetnek vagy más új tárgyra átcsereleltetnek. 1897

— Kéretik kísérletet tenni. —

500 forintot

fizetek annak, aki

Bartilla

fogvizének használatát mellett, üvegje 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.

(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. Örkösi,** (B. Winkler) **Wien,** 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon G. Földes Kelemen** gyógyszerárában, **Deák Ferencz-utca 11. sz.** és minden gyógyszerárában, valamint **Krausz Elemér és Társai** drogueriájában **Andrássy-tér 20. szám.** — Kerjük mindenütt hatarozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok felelőtlenül 161 díjaztatnak. 129

Hetessy István

polgári és egyenruha szabó

Aradon, Nagyvárad-ut 10. sz.

Ajánlja magát mindennemű polgári és egyenruhák elkészítésére a legújabb divat és elírás szerint, ugyszintén elvállal javításokat, átalakítást és felvasalásokat a legjutányosabb árak mellett. 1458

Hosszas szaktapasztalásaim, melyet külföldön elsőrendű szabóüzletekbe szereztem, lehetségessé teszik, hogy t. megrendelőmet legszolidabban kiszolgálhassam.

Értesítés.

Van szerencsém igen tisztelt vevőim és a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy üzletemet az **Andrássy-tér 6. sz. alól**

Tabajdy Károly-utczába (Neuman-palota)

helyeztem át. 2500

Egyben felhívom a nagyérdemű közönséget, daczára annak, hogy az őszi és téli idény végén vagyunk, hogy még teljes választékom van

hazai és angol szövetekben,
a mire szives pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel

Klár Ferencz, férfiszabó.

KOSSAK JÓZSEF

cs. és kir. udv. és kamara fényképész Arad.

Karácsony 1908.

Ajánlja karácsonyi ajándékokul művészi kivitelű nagyítá sajt, platin és aquarellben, amelyek minden régi kis képpel is, méltányos árban készíttetnek.

Eletnagyságu nagyításaim valódi platin és aquarellek és össze nem hasonlíthatók az olcsó és tarthatatlan bazar vagy vásári munkával.

Amidőn a pontos szállíthatás végett, mielőtt kérem a nagybecsű rendeléseket, ugyszintén vidékieket levélel, meg hívom a nagyérdemű közönséget **Weitzer János-utca 3. sz. alatti,** a bejárat kirakatában elhelyezett karácsonyi kiállításom megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Kossak József,

cs. és kir. udv. és kamara fényképész.

2502

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1903. évi december hó 3-án d. e. 9 órakor az aradi ipar- és népbank zálogosztályában a következő számú és 1903. évi szeptember hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 72. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzlietés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

12036	12091	12366	12651	12752	12790	13059	13157	13184	13416	13496				
13547	13906	14016	14029	14150	14156	14158	14279	14315	14470	14894				
14982	50738	15209	15266	15358	15604	15689	16077	16200	16431	16621				
16667	67028	16689	16714	16770	16888	17005	17161	17178	17404	17470				
17472	18631	17645	17782	17798	17852	17920	17939	17946	18013	18016				
18120	18128	18157	18197	18204	18217	18244	18257	18353	18424	18544				
18603	18631	18717	18740	18838	18906	18963	18965	19016	19059	19197				
19337	19241	19386	19387	19388	19409	19497	19568	19608	19627	19641				
19720	19728	19751	19765	19915	44	52	94	97	295	312	325	345	458	
474	587	725	741	752	763	776	806	879	931	944	986	1008	1060	1066
1101	1137	1152	1159	1179	1273	1291	1357	1384	1493	1521	1528	1537		
1735	2004	2033	2046	2125	2153	2345	2359	2364	2367	2371	2441	2494		
2506	2516	2526	2532	2533	2602	2650	2657	2676	2711	2733	2762	2785		
2871	2938	2951	2958	3000	3012	3033	3055	3062	3134	3156	3157	3176		
3225	3248	3282	3309	3355	3422	3465	3580	3555	3565	3569	5176	3578		
3614	3622	3714	3727	3737	3789	3799	3803	3838	3863	3879	3899	3920		
3964	4002	4004	4010	4043	4045	4121	4132	4136	4182	4223	4242	4272		
4277	4279	4303	4351	4452	4505	4520	4572	4576	4601	4674	4684	4766		
4801	4847	4895	4897	4944	5085	5093	5098	5119	5120	5138	5199	5225		
5224	5232	5285	5407	5443	5480	5498	5533	5586	5605	5635	5661	5683		
5699	5723	5748	5762	5763	5764	5776	5793	5804	5820	5822	5841	5848		
5868	5885	5890	5911	5912	5913	5914	5915	5916,	mely árveréshez a venni szándékozók ezeppel meghívattak.					

Arad, 1908. évi november hó 7-én.

Az igazgatóság.

Őszi és Téli divat-kelmék

beszerzésénél minden hölgy saját érdeke, hogy áruháza rendkívüli nagy választéku

Divatkelme

ujdonságait

megtekintse, melyeknek árai

versenyen kívül

állók.

Rendkívül előnyös vételek.

120 cm. széles Cybelin kelmék,
120 cm. „ Sima női posztók,
120 cm. „ Csomós szövésű kelmék,
140 cm. széles Costüm kelmék, fekete és szines.

Mosó-bársony

remek mintákban.

Franczia flanel
és jó mosó

barchetok.

Singer

Sándor

divatáruháza

ARAD,

Andrássy-tér 20.

Fischer Eliz-ház. 1867

Vidékre a teljes mintagyűjtemény kívánatra postafordultával megküldetik.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Teljeskörűen kapható a hirdetés alatt levő címre hivatkozva.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételnek a
kiadóhivatalban:
József téren az 22. sz. sz. alatt.
— Telefon szám: 134. —

Felvilágosításokat teljesen in-
gyan ad a
kiadóhivatal:
József téren az 22. sz. sz. alatt.
— Telefon szám: 134. —

ezzen rovatban minden sor egyszeri beírásért 30 fillér, vastagabb betűkért 5 fillér. — Csekket kereső vagy csekket nem ajánló apró hirdetés 20 sorig 50 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetést levelezőlapok 50—60 fillért és 1 koronáért kaphatják lapunk előírásai helyein.

Vezérügynököket keres

elsőrendű, előnyös és új módoza-
tokkal dolgozó biztosító társaság.
Ajánlatok óvadékképes jelige alatt
a kiadóhivatalba köretnek. 2468

Eladó ház,

mely még 10 évig adómentes, áll
2 szép nagy szoba, konyha, pincze,
folyosó, minden hozzátartozó mel-
lékhelyiségekkel és egy kis kert-
tel együtt 8400 koronáért eladó.
Készpénz 1100 kor. átvehető. Bő-
vebbet a kiadóban. 2348

Weitzer János toll.

Debrecz
nr. 48 II.

Nikkelozott aczélszél.

Kapható: Ingusz I. és Fiaival.
Telefon 517.

Zoltán-utca 2-ik szám

alatt egy földszinti csinosan buto-
rozott külön bejárattal szoba kiadó.
Bővebbet ugyanott. 2485

Fényes jövedelemre

tehetnek szert urak, kik könyv-
utazással foglalkozni óhájának. —
Ajánlatok „Kazinczy” Könyvkeres-
kedő Részvénytársasághoz Debrecz-
en, József Király-Herczeg-utca
8. sz. alá intézendők. 2487

Megvételre kereste-
tik használt Wertheim
pénzszekrény. Ajánla-
tok intézendők Wekerle
Antal, Borosjenő. 2468

Bonne állást keres

tisztességes 24 éves, II. polgári is-
kolát végzett keresztény leány
(varrónő). Beszél németül is, se-
gédkezik a háztartás minden ágá-
ban. Inkább jó bánásmódra, mint
fizetésre reflektál. — Czim a ki-
adóban. 2477

Aradon

egy ujonnan átalakított és két
utcára szülő ház — a Szabadság
tértől második élénk utca — amely
tíz tiz százalékot jövedelmez,
más vállalat miatt kedvező felté-
telek mellett fele részben vagy
egészben azonnal eladó. 2499

Elveszett kutya.

Egy nagy sárga foltos fehér hosz-
szuszorú vizsla elveszett. Nyomá-
ra vezetője, avagy előhozója juta-
lomban részesül. Értesítés waggon-
gyári kapushoz intézendő. 2501

Szép utcái lakás

zárt üveg folyosóval és egy bu-
rozott szoba, Belváros Alsó-Molnár-
utca 7/a. sz. alatt kiadó. 2490

Uri hölgyek figyelmébe!

Kitűnő munka és legremekőbb kivitelben készítünk a leg-
ujabb divat szerint

házi, kimenő, gyász, színházi és menyasszonyi ruhákat
feltűnő olcsó árak mellett.

A n. é. hölgyközönség szíves pártfogását kérve, maradtunk
kiváló tisztelettel

Keiser Ferencz és nővére

női divat és confection terme 2497

Aradon, Deák Ferencz-utca 8. szám.

— Ugyes varró- és tanuló lányok felvételnek. —

Hindig éles!

Félrelépés kizárva!
kiváló előnye az

eredeti H-patkóknak.

Az utánzatok ellen
minden H-patkó
az itt látható gyári
védjeggyel van el-
látva.

A vásárlásnál erre
figyeljünk és utá-
sítsunk minden után-
zatot vissza, mert
azok használhatat-
lanok.

Leonhardt & Co.
Berlin-Schöneberg. 2396

Kérjünk képes árjegyzéket.

Veséskövviselőik Ausztria-Magyarország részére:
Kaszab & Breuer, Budapest VI.

Kutyaeledel

legjobb minőségű kapható

Boros S.

szappanosnál 2484

Erzsébetfalván.

Budapest mellett.

Egy 5 kilós postacsomag 2 ko-
rona 50 fillér.

Wesselényi-utca 21. sz.

ház eladó. Értekezhetni: Dr. Sze-
gő Hugó ügyvéddel, Kölcsey-utca
1. sz. alatt. 2506

Varrónő,

aki a legkomplicáltabb tolettákat

elismert jó izléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések Kápolna-
utca 2. sz. ajtó 4. 2416

Első rangu erő

társat keres előkelő vidéki vá-
rosban nagy hasznu

bőrkereskedéshez.

Tőke

mulhatatlanul szükséges

Ajánlatokat az Aradi Közlöny
kiadóhivatala közvetít „Társ”
jelige aiat. 2493

Tanulók

felvételnek

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Ifj. Kopetkó Károly

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Nagyrabecsült vevő közönség kényelmére 1903. évi december hó 1-től a teteme-
sen legnagyobbított üzlethelyiségemben egy külön osztályt,

Karácsonyi vásárt

rendeztem be, hol eladásra kerülnek az összes raktáron levő **szövet, barchet**
és **creton-maradékok**, melyeket **fél árban** bocsájtok a nagyérdemű vevő
közönség rendelkezésére. 2479

Ifj. Kopetkó Károly

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermekruha-telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszt mellett.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon-szám 457.

Szabott árak.

MA**NYILT MEG****PORTER****Karácsonyi Tárlata**az áruház **50** méter hosszú termében!

Tisztelettel hívjuk meg a közönséget

az ország legnagyobb,

legfényesebb és legdusabb

karácsonyi tárlatának megtekintésére.